

UCHWAŁA NR XVII/153/16
RADY GMINY ŻOŁYNIA
z dnia 28 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żołyń na lata 2016-2026.

Na podstawie art. 18 ust. 1 i art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.)

Rada Gminy Żołyń
uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żołyń na lata 2016-2026”, zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żołyń.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
St. *Czech*
Stanisława Czech

2016

2026

Załącznik do uchwały Rady Gminy Żołynia
z dnia 28 grudnia 2016 r. Nr XVII/153/16

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żołynia na lata 2016-2026

Nowe

Pomocy

Nowe

Wyzwania

Społecznej

Możliwości

Wstęp.....	3
1. Podstawa prawna Strategii oraz jej powiązanie z aktami prawnymi oraz polskimi i europejskimi dokumentami o charakterze strategicznym	4
2. Charakterystyka Gminy Żołyńia	10
2.1 Położenie geograficzne i komunikacja	10
2.2 Walory naturalne i turystyczne.....	11
2.3 Charakterystyka demograficzna	13
2.4 Struktura podmiotów gospodarczych	19
2.5 Infrastruktura społeczna.....	20
2.6 Mieszkalnictwo.....	30
3. Diagnoza dominujących problemów społecznych w Gminie Żołyńia	31
3.1 Analiza sprawozdawcza udzielonych świadczeń socjalnych	31
3.2 Analiza warunków życia w gminie i problemów społecznych na podstawie wyników badania ankietowego	47
3.3 Analiza dominujących problemów społecznych	62
3.4 Mapa problemów społecznych w gminie Żołyńia.....	72
4. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Żołyńia	73
4.1 Analiza SWOT.....	73
4.2 Zasady strategiczne i kierunki działań w celu realizacji strategii.....	75
4.3 Zarządzanie realizacją i monitoring strategii.....	81
Zakończenie	83
Spis tabel	84
Spis wykresów	85

Wstęp

„Jednym z instrumentów tworzenia spójności społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które jednocześnie są jednym z ważniejszych dokumentów odnoszących się do polityki społecznej. Odpowiednio przygotowane i wdrażane strategie mają doprowadzić do rozwiązania kluczowych problemów społecznych na określonym terytorium, czyli w gminie, powiecie lub województwie”¹.

Strategia współcześnie jest dobrym narzędziem planistyczno-prognostycznym, umożliwiającym racjonalną dystrybucję ograniczonych zasobów finansowych. Potrzeba stworzenia strategii wynika także z koniecznej reorganizacji pomocy społecznej, tj. do stałego dostosowywania jej do rzeczywistych potrzeb klientów i odchodzenia od jedynie finansowanego wsparcia na rzecz działań aktywizacyjno-motywacyjnych, pomocy w nabywaniu umiejętności, kwalifikacji, wiedzy, pracy okresowej i innych niezbędnych do samodzielnego zaspakajania potrzeb. Pomoc społeczna ma także aktywizować osoby, a nie być jedynie biernym dystrybutorem zasobów finansowych. Aby to się stało muszą być podjęte działania, które właśnie ma określić strategia.

Strategia w sposób zbiorczy diagnozuje podstawowe problemy społeczne oraz nakreśla cele strategiczne i wskazuje niezbędne działania do ich realizacji. Wskazuje na obszary, na które należy położyć szczególny nacisk oraz definiuje grupy docelowe planowanego wsparcia.

W tym celu, co uczyniono w kolejnych rozdziałach niniejszego dokumentu należy:

- określić podstawowe charakterystyki gminy, aby poznać kontekst działania (rozdział 2 Strategii),
- ocenić bieżącą sytuację z uwzględnieniem podstawowych i dominujących problemów społecznych, umożliwić prognozowanie na przyszłość oraz dać realne podstawy do planowania działań z zakresu pomocy społecznej – jako punkt wyjścia do opracowania misji strategii i celów strategicznych (rozdział 3 Strategii),
- wskazać cele strategiczne i działania do podjęcia (rozdział 4).

Ponadto w pierwszym rozdziale wskazano postawę prawną tworzenia Strategii a także przedstawiono jej powiązanie z aktami prawnymi oraz polskimi i europejskimi dokumentami o charakterze strategicznym.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie jak: Urząd Gminy Żołynia, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żołyńni, Komenda Policji, placówki oświatowe, kulturalne, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w gminie problemów, zadowolenia z życia w gminie, oczekiwań odnośnie rozwiązania problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym.

¹ A. Hrynkiewicz, H. Lipke, *Raport analiza strategii rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa: Instytut Rozwoju Służb Społecznych, 2008 [online], [dostęp: 7.07.2016], dostępny w World Wide Web: <https://irss.pl/wp-content/uploads/2012/01/analiza.pdf>

1. Podstawa prawna Strategii oraz jej powiązanie z aktami prawnymi oraz polskimi i europejskimi dokumentami o charakterze strategicznym

Obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym gminę wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. W myśl tej ustawy przedmiotowa strategia powinna uwzględniać w szczególności programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz inne, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Kto tworzy grupy szczególnego ryzyka, których problemy są diagnozowane w ramach strategii? Są to osoby lub grupy posiadające różnorakie deficyty, które mogą wynikać np. z bezrobocia, sieroctwa, niepełnosprawności lub wieku, samotnego rodzicielstwa, doświadczania przemocy domowej, uzależnienia, co grozi ich trwałym wykluczeniem społecznym.²

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żołyńia powiązana jest z krajowymi aktami prawnymi oraz strategiami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i innymi strategiami funkcjonującymi na terenie gminy. Poniżej w tabeli wskazano najważniejsze z tych dokumentów.

Powiązanie strategii z krajowymi aktami prawnymi
Nazwa aktu prawnego
Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 nr 234 poz. 1536 z późn. zm.)
Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 nr 43 poz. 225)
Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 poz. 1356 z późn. zm.)
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 poz. 124 z późn. zm.)
Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 poz. 674)
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 nr 127 poz. 721)
Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013, poz. 1456 z późn. zm.)
Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)
Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2013 poz. 135 z późn. zm.)
Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 poz. 182 z późn. zm.)

² Pomoc społeczna – infrastruktura, beneficjenci, świadczenia w 2010 roku, Warszawa 2012, http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/zos_pomoc_spoeczna_2010.pdf 12.07.2016, GUS

Powiązanie strategii z dokumentami europejskimi	
Nazwa dokumentu	Cel dokumentu/ podstawowy obszar zgodności
Europa 2020	Cel 5 Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym
Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia	
Powiązanie strategii z dokumentami krajowymi	
Nazwa dokumentu	Cel dokumentu/ podstawowy obszar zgodności
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK)	Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna Cel III.1. Integracja społeczna Priorytetowe kierunki interwencji publicznej określone w Strategii: Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych (wsparcie dla rodzin wielodzietnych, w tym dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych, osób starszych w związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa)
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)	Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” (m.in. wsparcie rodzin w edukacji i opiece na dziećmi, poprawa dostępności przedszkoli i opieki świetlicowej, podejmowanie działań na rzecz rozwoju profilaktyki rodziny oraz pracy z rodziną w kryzysie, opieka nad osobami niesamodzielnymi, w tym instytucjonalna, wsparcie dla rodzin wielodzietnych, osób starszych – m.in. wykorzystanie ich potencjału i zapobieganie wykluczeniu społecznemu, poprawa stanu i dostępności infrastruktury sportowej)
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR)	Cel strategiczny Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cele szczegółowe:

	<p>Cel1 Wzrost zatrudnienia</p> <p>Cel 2 Wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych</p> <p>Cel 3 Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Cel 4 Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej</p> <p>Cel 5 Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli</p>
Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<p>Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy i podniesienie jakości kapitału ludzkiego na potrzeby gospodarki opartej poprzez:</p> <p>I. przeciwdziałanie wykluczeniu na rynku pracy</p> <p>II. wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy</p>
Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020	<p>Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel 1: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>Cel 2: zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <p>Cel 3: zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>Cel 4: zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług</p>
Powiązanie strategii z dokumentami wojewódzkimi	
Nazwa dokumentu	Cel dokumentu/ podstawowy obszar zgodności
Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020	<p>Włączenie społeczne</p> <p>CEL: Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Zmniejszenie poziomu biedy i wykluczenia społecznego w województwie - Wzrost aktywności osób mających trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy - Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym <p>Zdrowie publiczne</p> <p>CEL:</p> <p>Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństw a poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej - Promocja zdrowia - Profesjonalna kadra medyczna <p>Sport powszechny</p> <p>CEL:</p> <p>Zwiększenie aktywności ruchowej oraz rozwoju psychofizycznego społeczeństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upowszechnienie w społeczeństwie aktywności ruchowej jako składowej zdrowego stylu życia - Rozwój sportu dzieci i młodzieży - Rozwój infrastruktury sportowej
<p>Wojewódzki Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2014-2020</p>	<p>Cel główny:</p> <p>Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w województwie podkarpackim</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <p>Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu</p>

	<p>przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług</p> <p>Wzmocnienie współpracy i zwiększenie koordynacji działań instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w celu lepszego planowania strategicznego i efektywnego kształtowania polityki społecznej w tej dziedzinie</p>
Powiązanie strategii z dokumentami powiatowymi	
Nazwa dokumentu	Cel dokumentu/ podstawowy obszar zgodności
Program Rozwoju Powiatu Łańcuckiego do 2020 roku	<p>Priorytet strategiczny nr 5. Zabezpieczenie właściwego poziomu ochrony zdrowia mieszkańców powiatu oraz zapewnienie pomocy społecznej dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej</p> <p>Cel strategiczny 5.1 Poszerzenie zakresu i poprawa jakości usług zdrowotnych świadczonych na rzecz mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny 5.2 Poprawa jakości życia i systemu pomocy społecznej oferowanej na terenie powiatu dla osób zagrożonych wykluczeniem, w tym:</p> <p>Kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poszerzanie możliwości świadczenia na terenie powiatu opieki długoterminowej; 2. Prowadzenie modernizacji ośrodków świadczących pomoc społeczną; 3. Promocja bezpiecznych zachowań w sytuacjach kryzysowych; 4. Wspieranie wolontariatu zaangażowanego w pomoc osobom starszym; niepełnosprawnym, dysfunkcyjnym; 5. Likwidowanie barier architektonicznych, utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym; 6. Implementowanie programów dla osób starszych i zagrożonych, zapobiegających ich wykluczeniu społecznemu; 7. Poszerzanie dostępności sieciowej do usług związanych z edukacją, zdrowiem, kontaktami z urzędami; 8. Prowadzenie polityki informacyjnej umożliwiającej racjonalne prowadzenie

	<p>działań organizacjom pozarządowym;</p> <p>9. Tworzenie warunków do świadczenia pomocy rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych;</p> <p>10. Zapewnianie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla dzieci, młodzieży, rodzin;</p> <p>11. Tworzenie nowych ośrodków świadczących pomoc społeczną np. dla osób w wieku senioralnym</p>
Powiązanie strategii z innymi dokumentami gminnymi	
Nazwa dokumentu	Cel dokumentu/ podstawowy obszar zgodności
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żołynia	<p>Cel główny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci i zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy a także ochrona ofiar przemocy w rodzinie</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> a/ skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie, b/ wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, prawna, socjalna osobom ofiarom przemocy, c/ informowanie społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem, d/ propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, e/ motywowanie społeczności lokalnych, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci, f/ wzrost wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy, g/ podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie

2. Charakterystyka Gminy Żołynia

2.1 Położenie geograficzne i komunikacja

Gmina Żołynia, położona jest w środkowej części województwa podkarpackiego w powiecie łańcuckim. Centrum gminy leży w połowie drogi wojewódzkiej Łańcut – Leżajsk, w odległości 13 km od Łańcuta i 16 km od Leżajska. Do Rzeszowa, miasta wojewódzkiego jest 35 km.

W jej skład wchodzi cztery sołectwa: Żołynia, Brzóza Stadnicka, Kopanie i Smolarzyny. Zajmuje obszar 5680 ha, liczy 7026 mieszkańców, liczba gospodarstw domowych wynosi 1600.

Z punktu widzenia fizyczno-geograficznego leży w obrębie Kotliny Sandomierskiej, na Płaskowyżu Kolbuszowskim (północna i środkowa część gminy; wsie Brzóza Stadnicka i Żołynia) i częściowo w Rynnie Podkarpackiej (południowa część gminy; wieś Smolarzyny). Od południa sąsiaduje z gminą Białobrzegi, od wschodu z gminą Grodzisko Dolne, od północnego wschodu z gminą Leżajsk, od północnego zachodu i zachodu z gminą Rakszawa, sąsiaduje także krótkim odcinkiem swej południowo zachodniej granicy z gminą Czarna. Przez gminę przepływa rzeka Wisłok i trzy mniejsze rzeki: Żołynianka, Tarlaka i Jagielnia. Gmina jest w całości zgazyfikowana, wybudowano wodociąg, dostęp do sieci telefonicznej posiadają wszyscy mieszkańcy. Kanalizację sanitarną wybudowano w Brzozie Stadnickiej, Żołyń i Smolarzynach.

Żołynia posiada dobre połączenia komunikacyjne z Rzeszowem - miastem wojewódzkim. Autobusy/ busy do Rzeszowa w godz. 5.30 – 21.48 kursują przeciętnie w odstępie czasu nie dłuższych niż co godzinę. Żołynia posiada także połączenie komunikacyjne z miastami powiatowymi Łańcutem i Leżajskiem. Wszystkie ww. kursy obsługiwane są przez autobusy PKS Leżajsk oraz prywatnych przewoźników. W pobliskich miastach, Łańcutie i Leżajsku odległych od Żołyń o 15 km znajdują się stacje kolejowe. W odległej o 25 km Jasionce zlokalizowany jest port lotniczy Rzeszów - Jasionka.

2.2 Walory naturalne i turystyczne

Gmina Żołyńa prawie w całości położona jest w obrębie płaskowyżu. Jest to pofałdowana wysoczyzna wyniesiona od 200 do 250 m n.p.m. Tworzą ją płaskie, rozległe garby. Poziomica 200 m wyznacza granicę między płaskowyżem, a doliną Wisłoka, w której napotkać można liczne starorzecza. Osobliwością rzeźby są zagłębienia bezodpływowe, różnej wielkości, zwykle owalne, gromadzące wody opadowe i roztopowe. Większe ich zgrupowania występują pomiędzy Żołynią a Brzozą Stadnicką oraz w Zakąciu. Krajobraz wzbogacają piaszczyste pagórki i wydmy utrwalone przez las sosnowy.

Około 20% powierzchni Gminy Żołyńa zajmują lasy stanowiące pozostałości Puszczy Sandomierskiej. Ze względu na to, że przez teren gminy przebiega granica geobotaniczna między podprovincją górską a niżową Europy Środkowej, w tutejszych lasach występuje obok gatunków nizinnych, 24 gatunki roślin charakterystycznych dla Karpat.

Części terenu gminy nadano status obszarów chronionego krajobrazu. Tereny te wyróżniają się specyficznymi, charakterystycznymi dla tego rejonu cechami krajobrazu. Północne tereny gminy (ok. 190 ha) wchodzi w skład Brzozniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w którym znajduje się torfowiskowy rezerwat "Suchy Ług" oraz uroczysko "Kudłacz". 1035 ha terenu w południowo-wschodniej części gminy obejmuje Zmysłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, w którym znajduje się rezerwat "Zmysłówka".

Na terenie gminy występuje 14 gatunków roślin chronionych. 10 gatunków objętych jest ochroną ścisłą a 4 ochroną częściową. Objęto ochroną także pięć drzew stanowiących pomniki przyrody (mieszczą się w granicach administracyjnych miejscowości Żołyńa). Faunę miejscowych lasów tworzą m.in.: sarny, dziki, lisy, zające, łasice, gronostaje, borsuki, tchórze, puszczyki, wilgi, zimorodki, jaszczurki, padalce, zaskronce i żmije.

Przez teren gminy przepływają rzeki: Wisłok oraz Żołyńianka, Tarlaka i Jagielnia.

W gminie dominują gleby bardzo ubogie pod względem rolniczego wykorzystania, głównie gleby bielcowe i brunatne. Najżyźniejsze są mady związane z doliną Wisłoka, ale zajmują tylko niewielki, południowy skrawek gminy w Smolarzynach.

W Żołyńi istnieje jedna oznakowana ścieżka rowerowa o długości 15 km. Główną atrakcją na trasie ścieżki stanowią śródleśne stawy rybne w Korniactowie, będące siedliskiem czapli siwej. Na jednym ze stawów znajduje się dużych rozmiarów wyspa. Ponadto w pobliżu ścieżki zlokalizowana jest także leśna droga krzyżowa, 14 rzeźbionych stacji nieznanego autora. Z innych ciekawych obiektów na trasie wymienić należy śródleśne kaplice św. Huberta i św. Antoniego okazałych rozmiarów, w połowie drewnianą a w połowie ceglana kaplicę w okolicach Bud Łańcuckich oraz XIX w. dwór tuż przed Białobrzegami.

Przez teren gminy Żołyńa, od strony Rakszawy biegnie otwarty w 2001 roku szlak turystyczny, oznaczony kolorem zielonym. Jest to szlak: Rzeszów - Słocina - Cierpisz - Łańcut - Czarna - Węgliska - Brzozą Stadnicka - Julin - Wola Żarczycka - Nowa Sarzyna o ogólnej długości 69 km. Trasa tego górskiego (na odcinku Rzeszów-Łańcut) i nizinnego (w dalszej części) szlaku jest podzielona na 10 odcinków. Na trasie szlaku na wzgórzu św. Magdaleny znajduje się punkt widokowy oraz typowy dla Karpat las, z tzw. buczyną karpacką w okolicy wsi Cierpisz) w dalszej części jest to szlak nizinny. W Cierpiszu znajduje się specjalnie przygotowana ścieżka ekologiczna. Szlak posiada także część rekreacyjną, gdzie można zapalić ognisko oraz skorzystać z leśnego boiska. W połowie trasy przygotowane są dla turystów kaskadowo ustawione ławeczki. Atrakcją na szlaku stanowi także pięć oczek wodnych oraz wieloletnia sosna, w jednej części obumarła oraz 150-letni dąb, spod którego wypływa krystalicznie czyste źródło z wodą zdatną do picia. Roślinność i zwierzęta, które można spotkać na trasie: sromotnik bezwstydnny, bluszcz pospolity, drzewostan nasienny modrzewi, kłokoczka południowa, kruk, borsuk, jastrząb.

2.3 Charakterystyka demograficzna

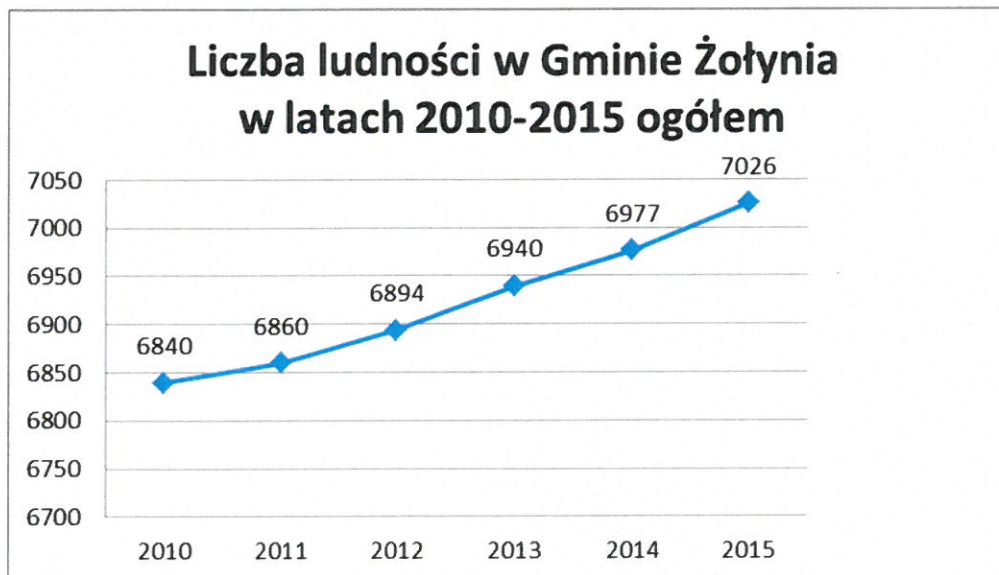
Na dzień 31.12.2015 r. gmina Żółnia liczyła ogółem 7026 mieszkańców (3471 kobiet i 3369 mężczyzn). W ciągu ostatnich lat, co obrazują poniższe wykresy, na terenie gminy notowany jest stabilny, dodatni przyrost liczby ludności (wzrasta zarówno liczba kobiet, jak i mężczyzn).

Tabela 1 - Liczba mieszkańców gminy Żółnia w latach 2010-2015

	ogółem	kobiety	mężczyźni
2010	6840	3471	3369
2011	6860	3484	3376
2012	6894	3491	3403
2013	6940	3512	3428
2014	6977	3527	3450
2015	7026	3543	3483

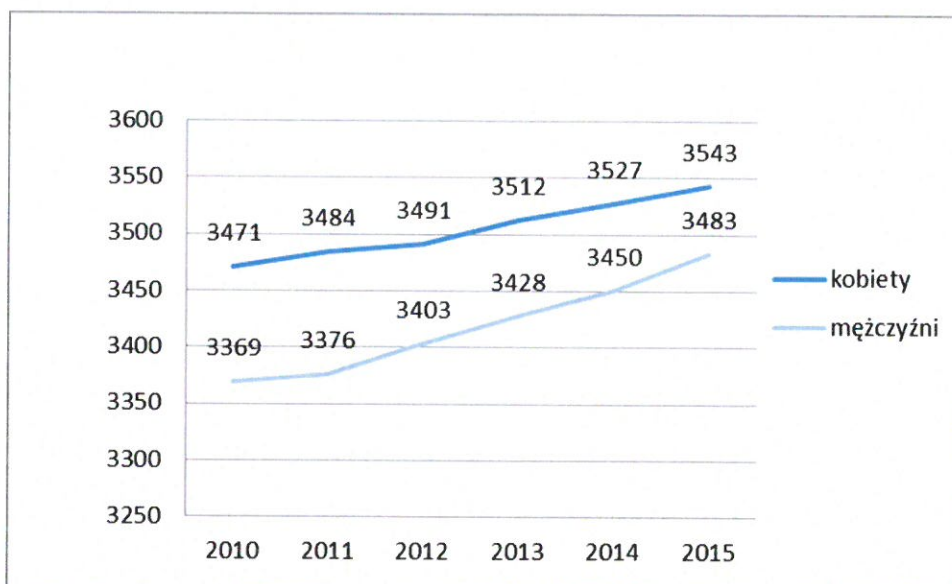
Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Statystyka stałych mieszkańców gminy wg wieku i płci, stan na 31.12.2012, 31.12.2013, 31.12.2014, 31.12.2015 - opracowanie własne

Wykres 1 - Liczba ludności w Gminie Żółnia ogółem w latach 2010-2015

Źródło: dane własne Gminy Żółnia

Wykres 2 - Liczba ludności w Gminie Żołyńia z podziałem na kobiety i mężczyzn w latach 2010-2015

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

Na przestrzeni lat 2010-2015 liczba ludności zwiększyła się o 186 osób. W 2015 roku w porównaniu do roku 2014 liczba ludności wzrosła o 49 osób i jest to największy w analizowanym okresie przyrost ludności obserwowany na przestrzeni roku. W poprzednich latach, począwszy od roku 2010 liczba ludności rocznie wzrastała odpowiednio o 20, 34, 46 i 37 osób.

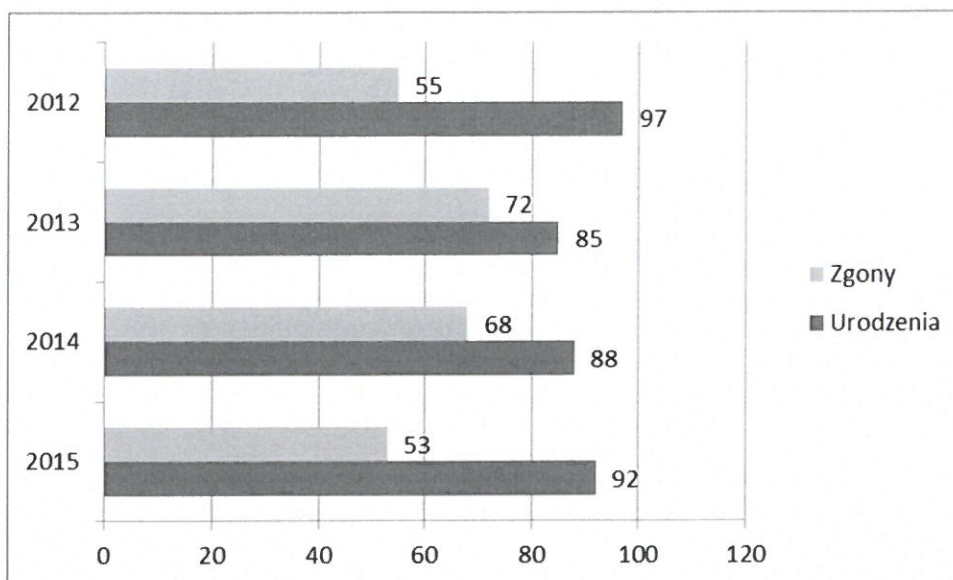
Udział kobiet i mężczyzn w populacji jest zbliżony, kobiety stanowią nieznacznie większość wśród mieszkańców gminy (50,75%).

Tabela 2- Ruch naturalny ludności w gminie Żołyńia w latach 2010-2015

	Urodzenia	Zgony
2012	97	55
2013	85	72
2014	88	68
2015	92	53

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

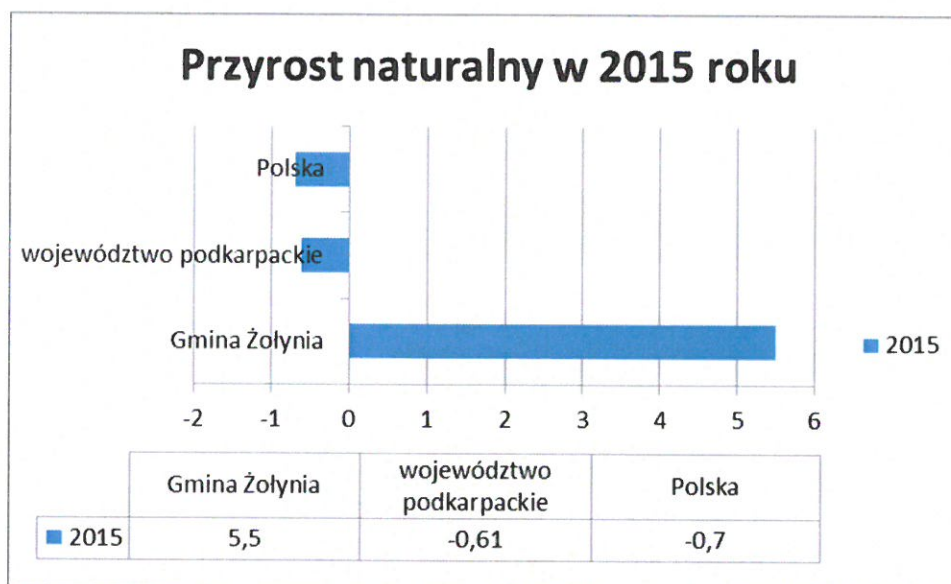
Wykres 3 - Ruch naturalny ludności w gminie Żołyńia w latach 2010-2015

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

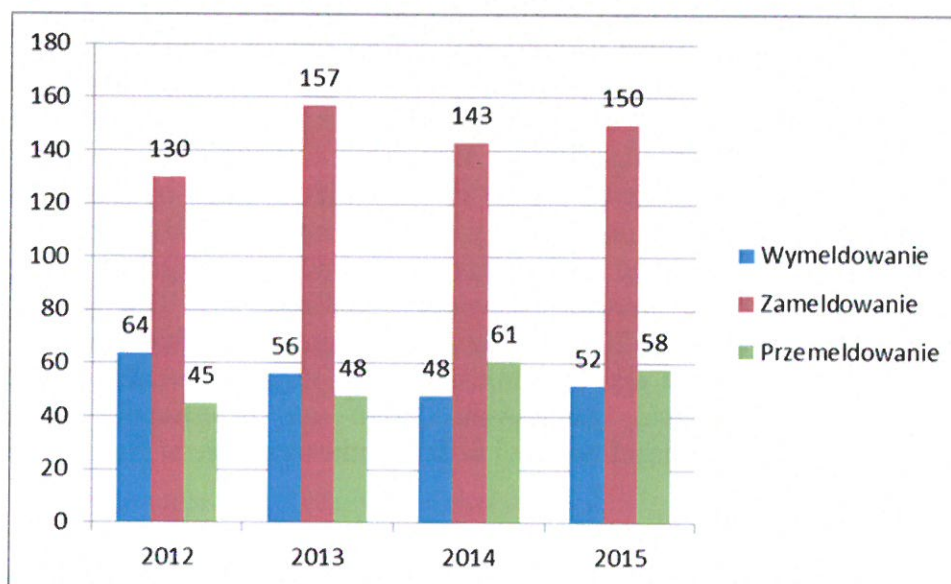
Na przestrzeni lat 2012-2015 Gmina Żołyńia notuje dodatni wysoki przyrost naturalny. W 2015 roku przyrost naturalny wynosi 39 – o tyle liczba urodzeń przewyższyła liczbę zgonów. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 5,5 na 1000 mieszkańców gminy Żołyńia. W woj. podkarpackim współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł -0,61 (dane z półrocza 2015 roku), a w Polsce -0,7 (dane z grudnia 2015 r.). W latach 2012, 2013, 2014 współczynnik przyrostu wyniósł odpowiednio 6,09; 1,87; 2,86. Przyrost naturalny w Gminie Żołyńia jest więc znacznie wyższy niż w całym województwie podkarpackim i kraju. Ponadto – należy zauważyć, że podczas gdy na przełomie lat 2014-2015 współczynnik przyrostu naturalnego dla naszego województwa obniżył się osiągając wartość ujemną dla Gminy Żołyńia znacznie wzrósł. Co więcej, analizując dla Gminy Żołyńia dane z szerszego okresu – z lat 1995-2015 (źr. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zolynia, dane własne gminy) - zauważa się, że Gminie Żołyńia ubytek naturalny (liczba zgonów przewyższająca liczbę urodzeń) zanotowano tylko na przestrzeni lat 2001-2003. W pozostałych latach zawsze osiągał wartości dodatnie mieszcząc się w przedziale od 2 do 44 – przeciętnie 16,47.

Wykres 4 - Ruch naturalny ludności w gminie Żołyńia w latach 2010-2015

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia i <http://www.polskawliczbach.pl/podkarpackie#ixzz4EymJ7OJu>

Wykres 5 - Ruch migracyjny na terenie Gminy Żołyńia w latach 2012 - 2015

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

W Gminie Żołyńia na przestrzeni lat 2013-2015 corocznie notuje się trzykrotnie więcej zameldowań osób spoza gminy niż wymeldowań np. za granicę, do innych gmin, miast (tylko w roku 2012 dwa razy częściej w gminie się meldowano niż wymeldowywano). Na przestrzeni lat 2013, 2014 i 2015 liczba osób meldujących się jest też w miarę stała i wynosi w granicach 143-157 osób. Przemeldowanie, które wiąże się z przeprowadzką z jednej miejscowości do drugiej miejscowości na terenie gminy lub do nowego domu/mieszkania na terenie jednej miejscowości w gminie również jest w miarę stałe a od roku 2014 przewyższa liczbę wymeldowań na stałe poza obszar gminy.

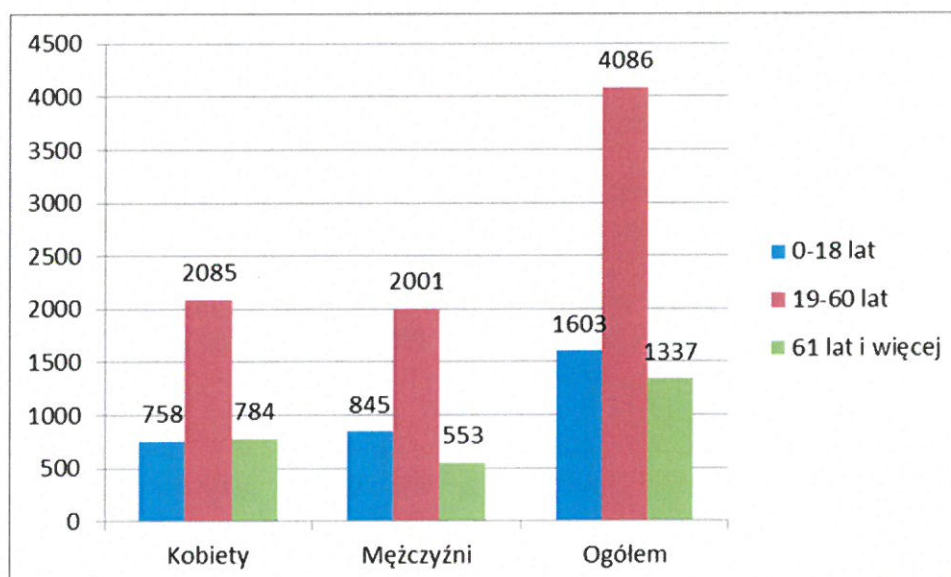
Tabela 3 - Saldo migracji

<i>Lata</i>	<i>Zameldowania</i>	<i>Wymeldowania</i>	<i>Saldo</i>
2012	130	64	66
2013	157	56	48
2014	143	48	61
2015	150	52	58

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

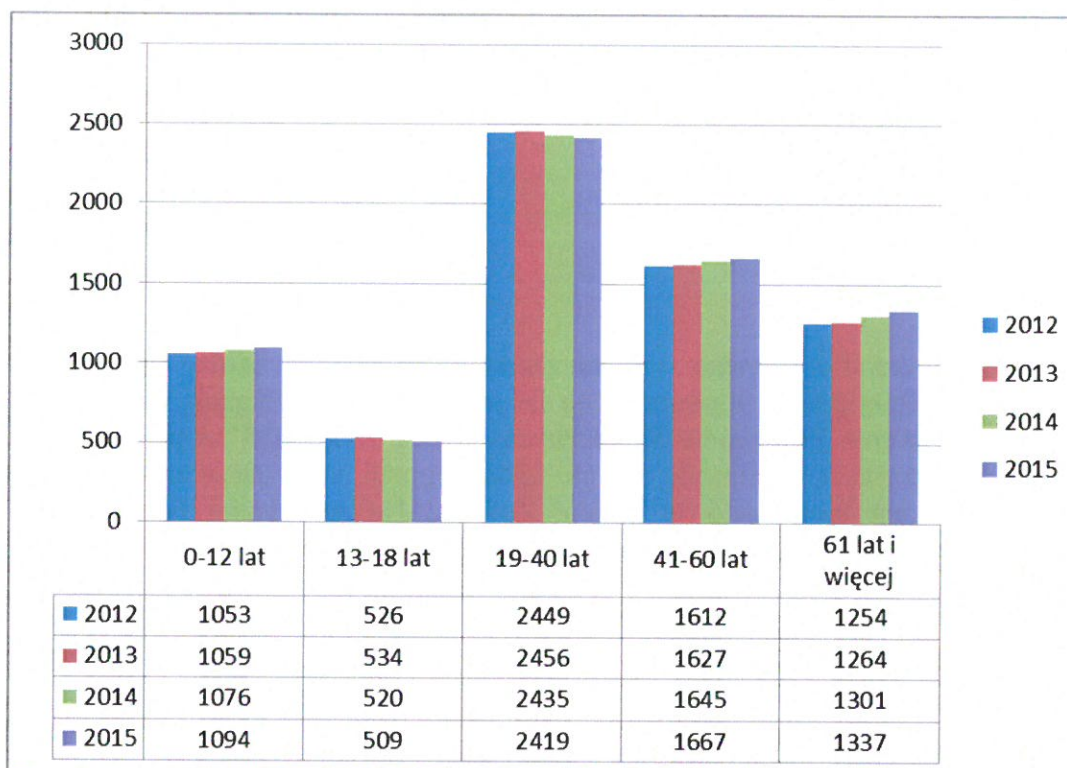
Obecnie występujący trend znacznego wzrostu zameldowań stanowi bardzo dużą zmianę w sytuacji demograficznej gminy w stosunku do lat ubiegłych. Jak wskazują dane zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2015 na przestrzeni lat 2004-2007 w gminie corocznie notowano ujemne saldo migracji, co oznacza że więcej osób się wymeldowywało niż meldowało w gminie Żołyńia. Na przestrzeni lat 2004-2007 średniorocznie notowano 52 zameldowania, przy średnio 61 wymeldowaniach.

Wykres 6 - Mieszkańcy Gminy Żołyńia ze względu na płeć i wiek w roku 2015

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

Wykres 7 - Mieszkańcy Gminy Żołyńia ze względu na wiek w latach 2012-2015

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

Powoli, ale systematycznie wzrasta liczba osób z przedziału 0-12 lat. W 2015 roku w stosunku do roku 2012 zwiększyła się o 41 osób. Największy wzrost tej liczby zanotowano w roku 2014 kiedy w porównaniu do roku 2013 liczba ta wzrosła o 23 osoby. W roku 2015 wzrosła o 18 osób. Liczba osób w wieku 13-18 lat nieznacznie spada – osób znajdujących się w tej kategorii wiekowej w 2012 roku było o 17 więcej niż w roku 2015. Na przestrzeni lat spadek notuje się także w kategorii wiekowej 19-40 lat. Wzrosty liczebności natomiast następują w obu starszych kategoriach wiekowych: różnice pomiędzy liczebnością kategorii 41-60 lat oraz 61 i więcej lat w roku 2015 w stosunku do roku 2012 wynoszą odpowiednio: 55 osób i 83 osoby. Należy zauważyć, że największy przyrost ludności następuje w najstarszej analizowanej kategorii wieku, tj. wśród osób powyżej 61 roku życia. Występuje więc proces starzenia się społeczeństwa gminy, co jest zbieżne z trendem społeczeństw postindustrialnych. Jest on powolny, ale jeżeli się nie odwróci może ona doprowadzić do niewydolności społecznej, tj. znacznej przewagi osób starych, wymagających wsparcia - w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnych, mogących jej udzielić. Istnienie trendu postępującego starzenia się społeczeństwa zaznaczono już w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żołyńia na lata 2008-2015. Jednak w latach 2004-2007 (danymi z tego okresu posługiwano się w poprzedniej strategii) przy wzroście liczby osób w wieku emerytalnym, notowano także spadki w najmłodszych grupach wiekowych. Aktualnie zauważa się powolny wzrost liczebności uczestników najniższej kategorii wiekowej. Trudno na razie określić czy trend wzrostowy będzie się umacniał.

2.4 Struktura podmiotów gospodarczych

W Gminie Żołyńia na koniec grudnia 2015 roku zarejestrowanych było 242 przedsiębiorstwa, w lipcu 2016 r. przedsiębiorstw było 243. W porównaniu do roku 2012 liczba zarejestrowanych podmiotów wzrosła o 24 nowe przedsiębiorstwa. Najczęściej występującą formą prawną przedsiębiorstw w Gminie Żołyńia jest przedsiębiorstwo prywatne osoby fizycznej (osoba fizyczna wykonująca działalność gospodarczą/ indywidualni jednoosobowi przedsiębiorcy).

Przedsiębiorstwa działają najczęściej w branży:

- transport i przewóz pasażerski osób
- transport drogowy towarów
- firmy budowlane i remontowe
- sklepy spożywcze i przemysłowe
- restauracje i bary
- budowa konstrukcji metalowych
- sprzedaż węgla, kruszywa i piasku
- warsztaty samochodowe
- produkcja mebli

Do większych przedsiębiorstw w gminie należą: producent mebli firma "Bog-Fran" w Smolarzynach, wylęgarnia i ferma drobiu oraz firma "Instalator" w Brzozie Stadnickiej, Zakład Komunalny i Gminna Spółdzielnia SCH w Żołyńiu.

Tabela 4 - Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Żołyńia

Rok	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorców
2012	219
2013	232
2014	236
2015	242
2016*	243

*stan na dzień 8.07.2016 r.

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

2.5 Infrastruktura społeczna

Infrastruktura obejmująca usługi w dziedzinie prawa, oświaty, służby zdrowia itp.³ zwana jest infrastrukturą społeczną. Są to więc np. szkoły, przedszkola, szpitale/ ośrodki zdrowia/ przychodnie, obiekty kulturalne (np. biblioteki), obiekty sportowe (stadiony, hale sportowe), policja, instytucje administracji publicznej.

Poniżej opisano infrastrukturę społeczną, która występuje na terenie gminy Żołyńia.

Oświata (szkoły, przedszkola)

Na terenie Gminy Żołyńia jest 7 szkół, w tym: 5 szkół podstawowych oraz zespół szkół obejmujący gimnazjum oraz liceum ogólnokształcące.

Szkoły Podstawowe:

Szkoła Podstawowa nr 1 im. św. Jana Kantego w Żołyńi, ul. Mickiewicza 59, 37-110 Żołyńia

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Batalionów Chłopskich w Żołyńi, ul. Białobrzaska 422, 37-110 Żołyńia

Szkoła Podstawowa w Brzozie Stadnickiej, Brzoza Stadnicka 425, 37-110 Żołyńia

Szkoła Podstawowa w Smolarzynie, Smolarzyny 134, 37-110 Żołyńia

Szkoła Podstawowa w Zmysłówce, Zmysłówka 2, 37-306 Grodzisko Dolne

Gimnazjum w Zespole Szkół im. Adama Mickiewicza, ul. Górską 2 A, 37-110 Żołyńia

Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół im. Adama Mickiewicza, ul. Górską 2 A, 37-110 Żołyńia - funkcjonuje od 1.09.1945 roku

Tabela 5 - Liczba dzieci i młodzieży w Gminie Żołyńia uczęszczający do szkół

	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności
2012	858	31
2013	819	34
2014	829	33
2015	845	30

Zródło: dane własne Gminy Żołyńia

Uczniowie liceum ogólnokształcącego to w 75 % absolwenci gimnazjum Zespołu Szkół w Żołyńi (mieszkańcy gminy Żołyńia). Ponadto szkoła kształci też uczniów zamieszkałych na terenie gmin: Grodzisko Dolne, Leżajsk, Rakszawa⁴.

Infrastruktura Zespołu Szkół w Żołyńi:

- boiska sportowe "Orlik";
- 25 sale lekcyjne (w tym 18 pracowni specjalistycznych);
- multimedialne centrum informacyjne;
- 3 sale sportowe (30m x 18m, 24m x 18m, 24m x 12m);

³ Słownik języka polskiego PWN [online], [dostęp: 7.07.2016], dostępny w Word Wide Web: <http://sjp.pwn.pl/slowniki/infrastruktura%20spo%C5%82eczna.html>

⁴ Dane na podstawie: http://www.zszolynia.pl/joomla_2/index.php/2013-09-11-15-39-53/informacje [dostęp: 7.07.2016]

- siłownia;
- biblioteka;
- zaplecze socjalne i magazynowe, sanitarne, komunikacyjne;
- gabinety: lekarski, pedagoga⁵.

Wyniki nauczania w szkołach:

Centralna Komisja Egzaminacyjna i komisje okręgowe, które prowadzą zewnętrzne egzaminy w oświacie (Sprawdzian po szkole podstawowej, egzaminy gimnazjalne oraz egzamin maturalny) do określania wyników osiągniętych przez uczniów używają skali staninowej. Skala staninowa wprowadza dziewięć przedziałów wyników. Stanin 1 (najniższy) odpowiada przedziałowi wyników: > 4%, i dalej – stanin 2 (bardzo niski): 4-10%, stanin 3 (niski): 11-22%, stanin 4 (niżej średni): 23-39%, stanin 5 (średni): 40%-59%, stanin 6 (wyżej średni): 60-76%, stanin 7 (wysoki): 77-88%, stanin 8 (bardzo wysoki): 89-95%, stanin 9 (najwyższy) <95%.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. św Jana Kantego w Żołyńni w latach 2002-2016 osiągała wyniki określone jako stanin – od 3 poprzez 4, 5 i 6 do 7, przec. stanin na przestrzeni lat 2002-2016 wyniósł 4,8. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Batalionów Chłopskich w Żołyńni corocznie mieściła się w staninach 4-8, przec. 5,6. Szkoła Podstawowa w Brzózcie Stadnickiej osiągała stanin 3-9, przec. 5. W Szkole Podstawowej w Smolarzynach ostatni sprawdzian odbył się w 2005 roku – w tym czasie wyniki egzaminów zawsze były wysokie – szkoła osiągała staniny 6, 7 i 8. Szkoła Podstawowa w Zmysłówce w czasie w którym odbywały się tam egzaminy, tj. do roku 2013 przeciętnie osiągnęła stanin 5,5.

Egzamin gimnazjalny podzielony jest na 3 części: część humanistyczna (język polski, historia i WOS), część matematyczno-przyrodnicza i część językowa. W ramach części językowej uczniowie gimnazjum w Żołyńni zdawali język angielski lub niemiecki. W 2016 roku sumarycznym przeciętnym wynikiem uczniów Gimnazjum w Żołyńni przyporządkowane zostały staniny od 5 do 8 w zależności od części egzaminu. Stanin 5 (średni) szkoła osiągnęła tylko z języka angielskiego, z pozostałych części egzaminu wyniki wpisały się w staniny wyższe. We wcześniejszych latach (2002-2015) szkoła otrzymywała wyniki mieszczące się na skali staninowej od 2 do 7 (jednak w ostatnich 8 latach wyniki szkoły na ogół osiągały stanin min. 5).

W 2016 roku poziom sukcesów maturalnych w Liceum Ogólnokształcącym z Żołyńni osiągnął 92%. W latach 2012 – 2016 zdawalność egzaminów gimnazjalnych z przedmiotów obowiązkowych wyniosła 79-96%. Najniższy wynik – 79% zanotowano w 2012 roku.

Przedszkole

Na terenie gminy funkcjonuje jedno przedszkole, które posiada trzy oddziały: Oddział przy ul. Białobrzskiej (siedziba przedszkola), Oddział przy ul. Górskiej, Oddział Zakęcie.

Do roku 2013 w przedszkolach było 250 miejsc. Od roku 2014 miejsc jest 175. Corocznie dzieci przyjmowane są wg złożonych wniosków (tj. każdy składający wnioski zostaje przyjęty). Tylko w 2013 roku 6 dzieciom nie przyznano miejsca w przedszkolu.

Gmina nie posiada infrastruktury do opieki nad dziećmi w wieku młodszym niż wiek przedszkolny. Na terenie gminy nie działa żłobek, klub dziecięcy, w przedszkolu nie ma oddziału żłobkowego.

⁵ Dane na podstawie: http://www.zszołynia.pl/joomla_2/index.php/2013-09-11-15-39-53/informacje [dostęp: 7.07.2016]

Tabela 6 - Liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolu

	Liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w szkołach	Liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w przedszkolu
2012	96,31	6
2013	92,60	6
2014	92,66	6
2015	95,88	6

Źródło: dane własne Gminy Żołyńia

Służba zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Chorych i Niepełnosprawnych i Potrzebujących Pomocy im. Matki Teresy z Kalkuty w Żołyńi. Udziela pomocy osoby znajdującym się w trudnej sytuacji

ze względu na stan zdrowia i niepełnosprawność.

Świadczy opiekę długoterminową stacjonarną i domową, opiekę hospicyjną stacjonarną i hospicjum domowe.

Ośrodek w ramach długoterminowej opieki stacjonarnej okresowo obejmuje całodobową opieką, pielęgnacją oraz kontynuacją leczenia osoby przewlekle chore i osoby, które przebyły leczenie szpitalne, mają ukończony proces diagnozowania, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego i nie wymagają już dalszej hospitalizacji w oddziale szpitalnym. Dla osób przewlekle chorych przebywających w domu i niewymagającym leczenia w warunkach stacjonarnych ośrodek świadczy opiekę pielęgniarską (realizowana we współpracy z lekarzem) w ramach wizyt domowych (opieka długoterminowa domowa). Ośrodek prowadzi hospicjum stacjonarne i- hospicjum domowe (objęcie chorego opieką w domu przez zespół hospicyjny tj. pielęgniarka, lekarz, rehabilitant-wg potrzeb). Chorzy i ich rodziny mogą skorzystać z pomocy psychologicznej, duszpasterskiej oraz bezpłatnej wypożyczalni sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego. Ponadto ośrodek prowadzi odpłatną wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego (łóżko rehabilitacyjne, wózek inwalidzki, wózek sedesowy i toaletowy, balkonik, kule inwalidzkie, inhalator, ssak, podnośnik wannowy, laski, koncentrator tlenu).

Inne placówki:

Ośrodek Zdrowia w Żołyńi, ul. Białobrzaska 11

Ośrodek Zdrowia w Brzózcie Stadnickiej

Policja

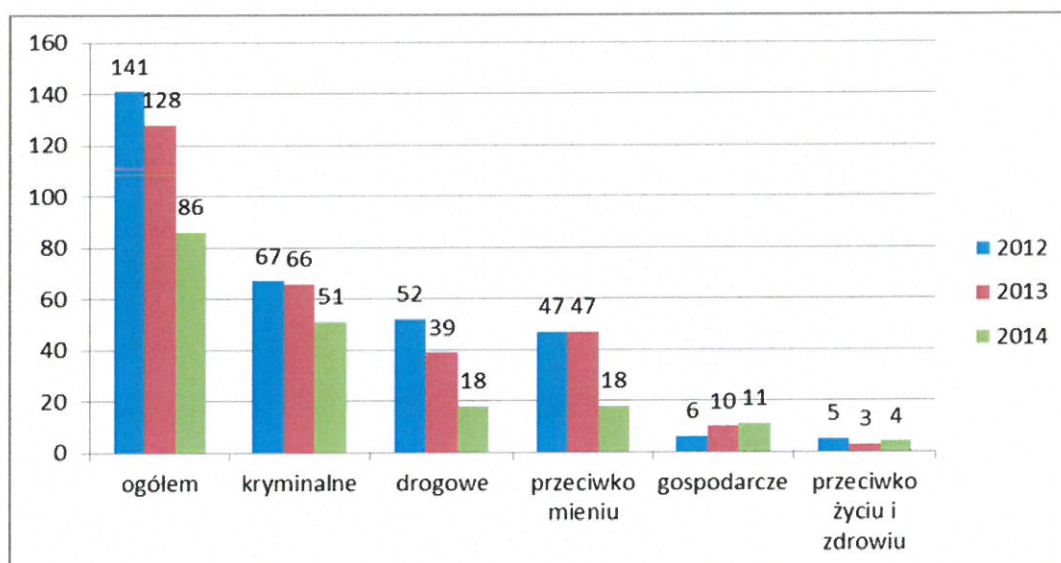
Posterunek policji w Żołyńi funkcjonował do 2013 r. i mieścił się na ulicy Mickiewicza 39. Aktualnie całodobową służbę patrolową na terenie powiatu zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Łańcucie. W dyspozycji dyżurnego Komendy pozostają patrole, które w razie potrzeby są wysyłane lub dyslokowane w miejsca tego wymagające.

Z dzielnicowymi można kontaktować się osobiście podczas pełnienia przez nich służby. Zgłoszenia w sprawie interwencji oraz innych zdarzeń pozostających w kompetencji policji można zgłaszać całodobowo na numery alarmowe: 997 lub 112.

Przeciętna roczna liczba przestępstw na terenie gminy Żołyńia do 2013 r. wynosiła około 130 czynów karalnych (taki poziom utrzymywał się przez kilka lat). W latach kolejnych zanotowano znacznie mniej przestępstw – 72 w 2014 r. oraz 46 w 2015 r. (nie stwierdzono przestępstw nieletnich). Do czerwca 2016 r. zanotowano 29 przestępstw, żadne z nich nie dokonane zostało przez osobę nieletnią. Wykrywalność przestępstw jest na poziomie ok. 75-80%. Jest to poziom średniej powiatowej. Nie notuje się tu najcięższych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu (np. zabójstwa, gwałty, ciężkie pobicia). Gmina Żołyńia, w stosunku do miejscowości ościennych, dodatkowo wyróżnia się mniejszą liczbą interwencji domowych oraz interwencji w miejscach publicznych. Na rynku w Żołyńi wprowadzono monitoring, co zdaniem policji poprawiło poziom bezpieczeństwa w miejscowości⁶

Wykres poniżej obrazuje ilość dokonanych na terenie gminy Żołyńia przestępstw w latach 2012-2014 z wyszczególnieniem rodzajów dokonanych przestępstw:

Wykres 8 - Liczba i rodzaj przestępstw dokonanych w Gminie Żołyńia w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zolynia#infoPrac1k

⁶ Dane na podstawie informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Łańcucie oraz Policji w Żołyńi po zmianach [online], [dostęp: 12.07.2016], dostępny w Word Wide Web: http://www.zolynia.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=78&artykul=942&akcja=artykul

Instytucje kulturalne

Biblioteka w Żołyńi

Gminna Biblioteka Publiczna w Żołyńi działa nieprzerwanie od 1949r.

Biblioteka Publiczna w Żołyńi obejmuje:
Wypożyczalnię dla Dorosłych z czytelnią
Oddział dla Dzieci i Młodzieży

Biblioteka posiada filię w Brzózcie Stadnickiej

Stan księgozbioru Wypożyczalni dla Dorosłych w dniu 31.XII.2012 wynosił:
Ogółem 19653 wol.
Literatury pięknej 11172 wol.
Literatury niebeletrystycznej 8481 wol.
Zbiory specjalne 138
Czytelnicy 526
Wypożyczenia 8260⁷

Zbiory Oddziału dla Dzieci i Młodzieży na koniec 31.XII.2015 roku
Ogółem: : 9196 woluminów
Literatury pięknej dla dorosłych (IV poziom) 1385 wol.
Literatury pięknej dla dzieci 6190 wol.
Literatury niebeletrystycznej 1621 wol.
Czytelnicy 385 , w tym do lat 15 – 310
Wypożyczenia 7898⁸
Dla dzieci i młodzieży organizowane są ponadto zajęcia, konkursy, zabawy, wieczory bajek, spotkania z ciekawymi ludźmi itp.

Biblioteka posiada także czytelnię internetową z 6 stanowiskami internetowymi z dostępem do Internetu.

Filia w Brzózcie Stadnickiej

Posiada 3 pomieszczenia
dysponuje 10461 woluminami książek, w tym:
literatura piękna dla dzieci 3198 wol.
literatura piękna dla dorosłych 4331 wol.
literatura niebeletrystyczna 2932 wol.
Czytelnicy 355, w tym do lat 15 – 14
W filii można skorzystać z księgozbioru podręcznego w czytelnii oraz z komputerów podłączonych do Internetu.⁹

Przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Żołyńi działa Klub Seniora. Pomysł na powstanie klubu powstał w 2011 podczas warsztatów Programu Rozwoju Bibliotek prowadzonych przez trenerów z Centrum Aktywności Lokalnej, w którym uczestniczyły pracownice biblioteki.

⁷ dane przedstawione na podstawie: <http://www.biblioteka.zolynia.pl/index.php/joomla-overview> [dostęp: 12.07.2016]

⁸ dane przedstawione na podstawie: <http://www.biblioteka.zolynia.pl/index.php/joomla-overview> [dostęp: 12.07.2016]

⁹ dane przedstawione na podstawie: <http://www.biblioteka.zolynia.pl/index.php/more-about-joomla> [dostęp: 12.07.2016]

Podczas warsztatów opracowano plan działalności biblioteki zakładający jej „wyjście poza mury” i podjęcie działań na rzecz mieszkańców gminy – wsparcie postanowiono skierować do seniorów, gdyż uznano, że „jest to grupa osób z ogromną wiedzą, doświadczeniem a tak często „spychana na bok” i niedoceniana w środowisku”¹⁰.

W celu zainicjowania działań Klubu zawiązано nieformalne partnerstwo z przedstawicielami różnych jednostek organizacyjnych m.in.: Urzędem Gminy w Żołyńi, Stowarzyszeniem na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych i Potrzebujących Pomocy im. Matki Teresy z Kalkuty, Sołtysiem Żołyńi, Stowarzyszeniem Kobiet, Gminnym Ośrodkiem Kultury, Wolontariuszami, radnymi gminy: Panią Marią Karp, Anną Śliwa, Danuta Kulikowska, Panem Tomaszem Dziurzyńskim.

Spotkanie inauguracyjne Klubu Seniora odbyło się 27.10.2012r.

Głównym celem Klubu Seniora” jest integracja osób starszych, działanie przeciw wykluczeniu społecznemu i osamotnieniu tej grupy osób, poprzez organizowanie wspólnych spotkań, wycieczek, wyjazdów do kina czy teatru, warsztatów, kursów itd. W ramach Klubu Seniora odbyły się m.in. wycieczki do Lwowa, Kalwarii Paławskiej, Krasiczyna i Bolestraszczyk, Bóbrki, Dukli i Krosna, ponadto zorganizowano zabawy: Andrzejkową i Noworoczną oraz pikniki: Wiosenny, Sobótka, Lato, lato, Pożegnanie lata, członkowie klubu wyjechali też do teatru w Rzeszowie oraz odbywają wspólne spacerzy Nordic Walking.

Gminny Ośrodek Kultury w Żołyńi

Mieści się przy ul. Smolarskiej 1.

Działają tu zespoły muzyczne, wśród nich "DeCruk" (który nagrał już debiutancką płyt i odbył kilka koncertów w kraju i za granicą), grupa "Beton" oraz zespoły taneczne "Wiwat" i "Wiwatki".

W GOK-u prowadzone są zajęcia stałe m.in.: nauka gry na instrumentach, zajęcia utanczniające dla dzieci, gimnastyka dla pań, zespół tańca towarzyskiego, próby orkiestry dętej, zespoły tańca estradowego itp.

GOK prowadzi także zajęcia wakacyjne np. w 2016 roku zajęcia fitness, zajęcia plastyczne, warsztaty capoeiry, wakacyjne spotkania z ZUMBA oraz przygotowuje ofertę zajęć dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych.

Ponadto instytucja odpowiada za ofertę i organizację lokalnych imprez (np. seanse filmowe w sali kinowej GOK, koncerty np. orkiestry dętej, wokalistów GOK Żołyńia, inne np. koncert uczestników Międzynarodowych Kursów Muzycznych w Łańcucie, wystawy, prezentacje młodych talentów, pokazy i spotkania z ciekawymi ludźmi).

GOK posiada ofertę imprez organizowanych cyklicznie. Są to:

- Żołyńskie Spotkania Muzyczne,
- Dni Żołyńi,
- Dożynki Gminne,
- imprezy z okazji świąt narodowych i kościelnych.

W GOK-u redagowana jest gazeta samorządowa "Fakty i Realia", poświęcona sprawom gminy. Wydawcą jest Wójt Gminy Żołyńia.

¹⁰ Klub Seniora świętuje roczek!!! [online], [dostęp: 12.07.2016], dostępny w Word Wide Web: <http://www.biblioteka.zolynia.pl/index.php/klub-seniora>

Obiekty sportowe

Najważniejsze obiekty sportowe w Gminie Żołyń to:

Kompleks Orlik w Żołyń (znajduje się przy Zespole Szkół im. A. Mickiewicza w Żołyń) obejmuje:

- boisko piłkarskie
- boisko do koszykówki/ siatkówki
- boisko do piłki ręcznej/ kort tenisowy
- lodowisko syntetyczne (całoroczne)

W/w obiekt czynny jest czynny popołudniami (poza zajęciami lekcyjnymi w szkole) oraz w czasie przerw wakacyjnych i ferii szkolnych.

Strzelnica sportowa w Żołyń:

- obiekt odkryty, położony z dala od zabudowań mieszkalnych, ogrodzony z utwardzoną drogą dojazdową i parkingiem;
- dla dystansu 50 m sześć stanowisk strzeleckich w pawilonie strzeleckim (strzelania z pozycji leżącej z karabinka sportowego bocznego zapłonu kal. 0,22 cala)
- dla dystansu 25 m sześć stanowisk strzeleckich w zadaszanej wiacie (strzelania z pistoletów sportowych bocznego zapłonu kal. 0,22 cala oraz pistoletów centralnego zapłonu);
- strzelnica posiada zaplecze w postaci budynku z salą konferencyjną na 20 osób, kuchnią, toaletą, obok budynku znajduje się zewnętrzna altana ogrodowa, miejsce na ognisko i grill, kort tenisowy¹¹.

Stadion LKS Błękit Żołyń

Plac zabaw przy Zespole Szkół

Fitness Park przy Stadionie Sportowym w Żołyń Dolnej (czternaście urządzeń do ćwiczeń ogólnorozwojowych)

Korty do tenisa ziemnego przy stadionie sportowym w Żołyń Dolnej

Instytucje administracji publicznej i inne:

Urząd Gminy Żołyń, ul. Rynek 22, 37-110 Żołyń
Urząd Pocztowy, ul. Białobrzaska 5, 37-110 Żołyń

¹¹ Dane na podstawie: http://www.zolynia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=12&menu=170&strona=1 [dostęp: 12.07.2016]

Instytucje świadczące pomoc społeczną na obszarze gminy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żołyńi

W gminie Żołyńia jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej zwany też: Ośrodek lub okreśłany za pomocą skrótóu GOPS). Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej należące do kompetencji gminy, okreśłone ustawą z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej.

Celem działalności Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- 12) trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomanii,
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2015 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było 9 pracowników, tj. o jedną osobę więcej niż w roku 2014 i 2013 oraz o 2 więcej niż w roku 2012. Placówką kieruje kierownik. Kierownik placówki posiada wykształcenie wyższe oraz specjalizację z organizacji pomocy społecznej. W 2015 roku w OPS zatrudnił 3 pracowników socjalnych (w tym 1 osoba zatrudniona ze środków EFS). Dwóch pracowników socjalnych posiada wykształcenie wyższe i specjalizację 1-ego stopnia w zawodzie. Jeden pracownik socjalny ma wykształcenie średnie. Na ten moment żaden z pracowników socjalnych nie posiada specjalizacji 2-go stopnia w zawodzie oraz specjalizacji z organizacji pomocy społecznej. Spośród czterech pozostałych pracowników OPS – jedna osoba posiada wykształcenie wyższe, 2 osoby legitymują się wykształceniem średnim, 1 osoba posiada inne wykształcenie. W latach ubiegłych (2010-2014) w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej zatrudnionych było pomocniczo od 1 do 3 dodatkowych osób w ramach subsydiowanego zatrudnienia (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne). W 2015 r. w Gminie Żołyńia został zatrudniony asystent rodziny (finansowany w 2/3 z budżetu wojewody, w wymiarze 1/2 etatu, umowa na czas okreśłony w systemie zadaniowego czasu pracy). Realizuje on zadania okreśłone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy wsparciu pracowników socjalnych. Asystent rodziny i pozostali pracownicy podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc w specjalistycznych szkoleniach.

GOPS w Żołyńni w latach 2008-2015 realizował projekt systemowy z Europejskiego Funduszu Społecznego Kapitału Ludzkiego – „Czas na aktywność w gminie Żołyńnia”. Obejmował on:

- a) aktywizację prozatrudnieniową bezrobotnych osób korzystających z pomocy społecznej,
- b) wsparcie kadrowe o 1 prac. socjalnego z refundacją kosztów wynagrodzenia.

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Żołyńnia

Stowarzyszenie „Straż Grobowa Żołyńnia”, ul. Rynek 22, 37-110 Żołyńnia

Misją stowarzyszenia jest:

- kontynuacja i rozwój lokalnej tradycji
- promocja Ziemi Żołyńskiej
- wspieranie innowacji lokalnych w Żołyńni
- rozwój kultury i edukacji młodzieży

Stowarzyszenie Kobiet w Żołyńni, ul. Smolarska 1, 37-110 Żołyńnia

Celem stowarzyszenia jest:

- działanie na rzecz rozwoju i promocji Gminy Żołyńnia
- rozwój działalności kulturalno-oświatowej
- kontynuacja tradycji ludowych
- organizacja pomocy dla osób potrzebujących
- zwiększenie uczestnictwa mieszkańców gminy w kulturze
- kultywowanie folkloru i sztuki ludowej, podtrzymywanie tradycji regionu, krzewienie kultury
- współpraca z innymi organizacjami

Podkarpackie Stowarzyszenie „Eko-Karpatia”

Klub Seniora w Żołyńni (działalność klubu opisano powyżej w części dotyczącej biblioteki, klub działa przy Bibliotece Publicznej w Żołyńni)

Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Gminy Żołyńnia

Siedziba stowarzyszenia: Urząd Gminy w Żołyńni, ul. Rynek 22, 37-110 Żołyńnia, pokój nr 108 (I piętro)

Stowarzyszenie powstało 7 listopada 2005 r.

Celem stowarzyszenia jest:

- rozwój i promocja gminy Żołyńnia
- współpraca z instytucjami, organizacjami i mieszkańcami w ramach realizowanych projektów

Stowarzyszenie na rzecz chorych, niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy im. Matki Teresy

Adres Stowarzyszenia: ul. Górska 8, 37-110 Żołyńnia. Stowarzyszenie powstało 25 maja 2001 r. w celu prowadzenia i dalszej rozbudowy Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Żołyńni, któremu groziła likwidacja. Z dniem 1 września 2001 roku, na wniosek stowarzyszenia, decyzją Wojewody Podkarpackiego, Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Żołyńni im. Matki Teresy z Kalkuty, stał się samodzielną jednostką (środki z Podkarpackiej Kasy Chorych trafiają bezpośrednio do zakładu, decyzje organizacyjne i decyzje dotyczące gospodarowania środkami finansowymi podejmowane są przez władze zakładu). Od 16 października

2001 r. nieruchomości, w której prowadzony jest Zakład jest własnością Stowarzyszenia (własność została przeniesiona aktem notarialnym na podstawie uchwały Rady Powiatu Łańcuckiego).

Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Żołyńni świadczy usługi w oparciu o opiekę długoterminową stacjonarną i hospicyjną. Świadczenia medyczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze realizowane są w formie opieka stacjonarnej (w zakładzie) lub w warunkach domowych (opieka domowa). O działalności zakładu wskazano też w części podrozdziału dotyczącej służby zdrowia.

Zarząd Rejonowy Ligi Obrony Kraju w Żołyńni

Początki działalności Klubu Motorowego LOK w Żołyńni sięgają 1967 roku. Zarząd Rejonowy LOK funkcjonuje w Żołyńni od 2009 roku. Skupia koła i kluby z części powiatów łańcuckiego i leżajskiego. Są to: Koło Motorowo-Strzeleckie Żołyńnia, Klub Żołnierzy Rezerwy Żołyńnia, Koła Szkolne – z Zespołu Szkół w Żołyńni oraz dwa ze szkół leżajskich: „Kościszko” i „Strzelec”, Koło Strzeleckie „R” Rakszawa, Klub Strzelecki „Iglica” z Leżajska oraz Klub Karate z Nowej Sarzyny. Obecnie Zarząd Rejonowy LOK liczy 60 członków w strukturach gminnych i ok. 180 biorąc pod uwagę wszystkie kluby i koła wchodzące w skład zarządu rejonowego z siedzibą w Żołyńni. Od 11 października 1979 r. organizacja posiada swój sztandar, który został jej przekazany przez władze gminy w uznaniu zasług organizacji w życiu społeczno-gospodarczym regionu.¹²

Koło Łowieckie Kuropatwa w Żołyńni – prowadzi działalność od 1946 r.

Klub Honorowych Dawców Krwi PCK w Żołyńni – funkcjonuje od 1989 r. O działalności klubu można przeczytać na stronie

http://www.zolynia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=9&subsub=34&menu=89&strona=1

Koło Wędkarskie Wodnik w Żołyńni

Ludowy Klub Sportowy Dombud-Błękit Żołyńnia w Żołyńni

Ludowy Klub Sportowy Start w Brzózcie Stadnickiej

Ludowy Klub Sportowy Smolar w Smolarzynie

Ochotnicza Straż Pożarna w Żołyńni

Ochotnicza Straż Pożarna Żołyńnia Kopanie

Ochotnicza Straż Pożarna w Brzózcie Stadnickiej

Ochotnicza Straż Pożarna w Smolarzynie

Inne:

Bank Spółdzielczy w Żołyńni

Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Żołyńni

¹² Świetne LOK(um) żołyńskiego LOK-u [online], [dostęp: 14.07.2016], dostępny w Word Wide Web: http://www.zolynia.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=78&artykul=981&akcja=artykul

Gmina Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”

Podkarpacka Spółdzielnia Drobiarska „PRO-DROB’ w Brzózce Stadnickiej

2.6 Mieszkalnictwo

W Gminie Żołynia corocznie oddaje się do użytkowania od 13 do 22 nowych mieszkań (domów mieszkalnych). Wszystkie nowopowstałe budynki przeznaczone są na użytek indywidualny. Nie buduje się mieszkań przeznaczonych następnie np. na sprzedaż. Przeciętna liczba izb mieszkalnych w lokalach oddanych do użytkowania w 2015 roku wyniosła 6,18. Jest to więcej niż w województwie podkarpackim i w Polsce – gdzie ilości te kształtują się na poziomie odpowiednio: 4,67 i 4,13. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości to 154,6 m² (w województwie podkarpackim 108,4 m², w Polsce 99,8 m²). Różnice w powierzchni wynikają z zabudowy występującej w gminie typowej dla obszarów wiejskich, tj. domów wolnostojących.

Zdecydowana większość domów jest murowanych i wyposażonych w podstawowe media typu: gaz, prąd, wodociąg, kanalizacja, telefon, Internet.

Wodociągowa sieć rozdzielcza w Gminie Żołynia ma długość 78,1 km z 1901 podłączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego mieszkania. W 2013 roku dostarczono nią 175,2 dam³ wody dla 90,7% ludności gminy (6 257 osób korzysta z sieci). Sieć kanalizacyjna ma długość 122 km (1 535 podłączeń do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego). W 2014 roku odprowadzono nią 172,0 dam³. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 6000 osób co daje poziom skanalizowania gminy na poziomie 96%. Gmina Żołynia dysponuje też siecią rozdzielczą gazu ziemnego o długości 84,374 km z 1 587 czynnymi przyłączami. Zużycie gazu w 2013 roku wyniosło 469,2 tys. m³ (z czego 312,6 tys. m³ przypadło na ogrzewanie). Na terenie Gminy z sieci gazowej korzysta 3 509 osób co daje 50,9 % ogółu mieszkańców.

Budynki ogrzewane są najczęściej CO lub – w mniejszym stopniu - piecami węglowymi. Ok. 85% gospodarstw domowych wyposażonych jest w łazienki. Gospodarstwa domowe (99,9%) posiadają podstawowe sprzęty gospodarstwa domowego takie jak: pralka, lodówka, odkurzacz, żelazko, telewizor, komputer, radiodbiornik, itd. Obejścia domów mieszkalnych są zadbane.

Tabela 7 - Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2008-2015

Rok	Liczba mieszkań ¹³ oddanych do użytkowania
2008	19
2009	16
2010	17
2011	19
2012	13
2013	14
2014	15
2015	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zolynia

¹³ mieszkanie rozumiane jest zarówno jako lokal mieszkalny jak i dom, terminologia zgodna z nazewnictwem GUS

3. Diagnoza dominujących problemów społecznych w Gminie Żółynia

3.1 Analiza sprawozdawcza udzielonych świadczeń socjalnych

Analiza sprawozdawcza udzielanych świadczeń przez GOPS w Żołyńni będzie opierała się na danych z oceny zasobów pomocy społecznej na lata 2011-2015 dla Gminy Żołyńnia. Dla sprawnej analizy dane zostały usystematyzowane i opracowane pod względem: form przyznawanych świadczeń, rzeczywistej liczby osób i rodzin otrzymujących pomoc. Przedstawiono także informacje na temat powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Żołyńnia oraz liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej (np. pracy socjalnej). Przedstawione dane w postaci tabelarycznej pozwolą na wstępną diagnozę dominujących problemów w Gminie Żołyńnia oraz będą punktem wyjścia do dalszej analizy problemów.

Pomoc społeczna może być udzielana w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Pomoc finansowa świadczona jest zwłaszcza w formie: zasiłków stałych, zasiłku okresowego, zasiłków celowych (np. przyznanego w formie programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”).

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek okresowy jest zadaniem własnym gminy finansowanym z budżetu państwa. Przysługuje ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Ustala się go do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny (osoby samotnej) a dochodem tej rodziny (osoby samotnej).

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej - w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Również może być przyznany osobie albo rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego oraz w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Świadczenia niepieniężne to zapewnienie: posiłku (w tym: świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"), schronienia, ubrania, sprawienie pogrzebu, odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej, odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

W ramach realizacji Programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" realizowane są działania (o charakterze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych) dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:

- a) dzieciom i uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- b) osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym,
 - w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Tabela 8 - Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w latach 2012-2015

wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	443	445	422	417
Udział % beneficjentów pomocy do liczby mieszkańców	6,43%	6,41%	6,05%	5,94%
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	438	440	416	411
Udział % świadczeniobiorców do liczby mieszkańców	6,35%	6,34%	5,96%	5,85%
W tym: osoby długotrwale korzystające	231	240	217	211
Odstetek % długotrwale korzystających z pomocy społecznej do ogółu korzystających z pomocy	52,14%	53,93%	51,42%	50,60%
Wiek 0-17	204	200	183	181
Wiek produkcyjny tj. kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat	208	221	211	194
Wiek poprodukcyjny tj. kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej	26	19	22	36
Liczba rodzin	283	288	282	277
Liczba osób w rodzinach	855	864	827	803
Udział % liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie do liczby mieszkańców	12,40%	12,45%	11,85%	11,43%
w tym: KOBIETY				
Ogółem	232	235	221	203
W tym: osoby długotrwale korzystające	122	127	113	112
Wiek 0-17	91	88	82	80

Wiek 18-59	123	133	121	102
Wiek 60 lat i więcej	18	14	18	21
w tym: MĘŻCZYŹN				
Ogółem	206	206	195	208
W tym: osoby długotrwale korzystające	109	113	104	99
Wiek 0-17	113	112	101	101
Wiek 18-59	85	90	88	92
Wiek 60 lat i więcej	8	4	6	15
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	224	234	226	222
Udział % świadczeń pieniężnych do ogółu udzielanych świadczeń	51,14%	53,18%	54,33%	54,01%
Liczba rodzin	216	227	219	215
Liczba osób w rodzinach	562	604	551	532
Udział % liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne do liczby mieszkańców	8,15%	8,70%	7,90%	7,57%
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	216	210	195	195
Udział % świadczeń pieniężnych do ogółu udzielanych świadczeń	49,32%	47,73%	46,88%	47,45%
Liczba rodzin	117	118	110	108
Liczba osób w rodzinach	533	527	503	469
Udział % liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne do liczby mieszkańców	3,13%	3,03%	2,79%	2,78%
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	635	866	869	874
Liczba rodzin	283	288	282	277
Liczba osób w rodzinach	855	864	870	803

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Na przestrzeni lat nieznacznie spadła liczba osób, korzystających z pomocy społecznej. W roku 2012 pomocy i wsparcia udzielono 443 osobom a świadczenie przyznano 438 osobom. Trzy lata później pomocy i wsparcie otrzymało 417 osób (5,94% wszystkich mieszkańców gminy Żołynia) a świadczenie przyznano 411 osobom (5,85% mieszkańców gminy). Trochę więcej niż połowa osób pobierających świadczenia pomocy społecznej to osoby korzystające z nich długotrwale. Odsetek ten na przestrzeni lat 2012-2015 trochę się obniżył – najwyższy był w 2013 r. – 53,93%, najniższy w 2015 r. – 50,60%. Liczba osób w rodzinach, w których przyznano świadczenie z pomocy społecznej w 2012 r wynosiła 855 (12,40% wszystkich mieszkańców gminy w 2012 roku), w 2015 r. zmniejszyła się o 803 osób (11,43% wszystkich mieszkańców gminy w 2015 r.). Należy więc, zauważyć, że przy wzroście liczby mieszkańców gminy na przestrzeni kolejnych lat (por. dane przedstawione w rozdziale Charakterystyka demograficzna Gminy Żołynia) nie następuje wzrost liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej spada.

Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej jest większy kiedy porównamy go z danymi wskazanymi w Strategii Rozwiązywania Problemów na lata 2008-2015. W dokumencie przedstawiono dane dotyczące współzynnika osób korzystających z pomocy społecznej (liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie) z lat 2005-2007. Współczynnik ten wahał się wtedy w granicach 20,4%-18,4% (z tendencją spadkową).

Na przestrzeni lat 2012-2015 wzrasta liczba udzielanych świadczeń pieniężnych w porównaniu do ogółu świadczeń – w 2012 r. udział procentowy świadczeń pieniężnych do ogółu udzielanych świadczeń wynosił 51,14%, natomiast w latach 2014 i 2015 przekroczył 54%.

Aby przejrzysie przedstawić strukturę wieku i płci osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poniżej jeszcze raz przepisano dane z tabeli powyżej dodając do niej wskaźniki procentowe.

Tabela 9 - Struktura wieku osób korzystających z pomocy społecznej

wyszczególnienie	2012		2013		2014		2015	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OSOBY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE								
Liczba osób ogółem	438	100%	440	100%	416	100%	411	100%
Wiek 0-17	204	46,58%	200	45,45%	183	43,99%	181	44,04%
Wiek produkcyjny*	208	47,49%	221	50,23%	211	50,72%	194	47,20%
Wiek poprodukcyjny**	26	5,94%	19	4,23%	22	5,29%	36	8,76%

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Większość osób korzystających z pomocy społecznej to osoby wieku do 17 lat oraz w wieku produkcyjnym (tj. kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat). Różnice w licznosciach obu grup wieku są nieduże – na poziomie 0,91%-6,73%. Więcej osób korzystających z pomocy społecznej jest w wieku produkcyjnym. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w 2015 roku 8,76% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Liczność tej grupy wzrasta na przestrzeni lat 2012-2015. Z kolei tak duży udział osób w wieku do 17 lat spowodowany jest głównie korzystaniem przez dzieci i młodzież z programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.

Biorąc pod uwagę liczebność mieszkańców gminy Żółynia w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2015 roku osoby korzystające z pomocy społecznej stanowiły ok.:

- 12,90% wszystkich osób w wieku przedprodukcyjnym
- 4,19% wszystkich osób w wieku produkcyjnym
- 3,00% wszystkich osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 10 - Struktura płci osób korzystających z pomocy społecznej

wyszczególnienie	2012		2013		2014		2015	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
OSOBY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE								
Liczba osób ogółem	438	100%	440	100%	416	100%	411	100%
Kobiety	232	52,97%	235	53,29%	221	53,13%	203	49,39%
Mężczyźni	206	47,03%	206	46,71%	195	46,88%	208	50,61%

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

O udzielenie świadczeń z pomocy społecznej w Gminie Żółynia częściej zwracają się kobiety, choć dysproporcje między płciami nie są duże. W 2015 roku to już tylko 1,22%. W 2015 roku z pomocy społecznej korzystało 5,73% wszystkich kobiet oraz 5,97% wszystkich mężczyzn w gminie.

Tabela 11 - Rodzaje zasiłków i świadczeń przyznanych mieszkańcom Gminy Żółtyńnia wraz z kwotami wydatkowanymi na poszczególne rodzaje świadczeń

Rodzaj świadczenia	Lata																	
	2011			2012			2013			2014			2015					
	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych			
ŚWIADCZENIA PIENIEŻNE																		
Zasiłki stałe	39	357	130 414	37	356	137 556	44	404	176 586	42	428	193 831	40	384	185 382			
Zasiłki okresowe ogółem	84	354	100 395	92	357	128 688	81	338	133 614	84	350	126 850	87	330	132 951			
W tym: zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia	82	348	97 766	85	340	119 068	75	323	124 986	80	337	119 995	84	319	131 226			
zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby	1	4	1 787	5	12	7 537	4	12	6 863	1	7	5 290	2	5	749			
zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności	1	2	842	2	2	405	1	1	284	3	6	1 565	2	6	976			
zasiłek celowy ogółem	168	x	101 723	168	x	108 669	187	x	116 447	186	x	131 233	164	x	138 589			
w tym zasiłek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	66	178	45 237	52	186	47 018	68	226	57 046	82	242	73 817	78	274	87 539			
ŚWIADCZENIA NIEPIENIEŻNE																		

Posilek - świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Pomoc Państwa w zakresie dożywiania"	226	27 307	97 887	207	25 030	100 510	200	23 825	95 444	185	22 578	87 473	182	22 476	85 461
Schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	1	1	2 911	1	1	3 190	0	0	0	0	0	0	2	2	5 300
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	7	67	126 962	7	79	155 088	7	76	165 139	6	71	157 091	6	62	137 087

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015

Tabela 12 - Indywidualne programy pomocy

wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Indywidualny program wychodzenia z bezdomności					
Liczba osób	0	0	0	0	0
Indywidualny program zatrudnienia socjalnego (Centrum Integracji Społecznej)					
Liczba osób	0	0	0	0	0
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza					
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	0	0	0	0	7
Liczba rodzin wspierających	0	0	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	0	0	0	0	1
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	0	1 243	4 785	4 887	7 440

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015

Jak już w Strategii wspomniano, w 2015 w ramach działań służących wspieraniu rodzin w Gminie Żołyńnia został zatrudniony asystent rodziny. Wsparciem objął 7 rodzin. Zadania asystenta rodziny to min. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, wspieranie w nabywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, towarzyszenie w sytuacjach dnia codziennego i pomoc w rozwiązywaniu sytuacji trudnych, pedagogizacja rodziców, w tym treningi umiejętności wychowawczych, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielania wsparcia dzieciom itd. zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Gmina na ten moment nie realizuje innych programów pomocy np. Indywidualnego program zatrudnienia socjalnego (Centrum Integracji Społecznej). Wg danych, problem bezdomności na ten moment nie występuje na terenie gminy.

Tabela 13 - Powody przyznawania pomocy społecznej. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ubóstwo	230	226	224	237	229	234
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	48,42%	50,22%	50,56%	53,26%	54,27%	56,12%
Bezrobocie	151	153	147	156	162	169
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	31,97%	34,00%	33,18%	35,06%	38,39%	40,53%
Niepełnosprawność	76	82	905	82	77	81
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu niepełnosprawności w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	16,00%	18,22%	20,32	18,43%	18,25%	19,42%
Długotrwała lub ciężka choroba	41	50	63	56	57	56
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	8,63%	11,11%	14,22%	12,58%	13,51%	13,43%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	32	51	70	88	90	93
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	6,74%	11,33%	15,80%	19,78%	21,33%	22,30%
Alkoholizm	5	4	3	2	2	1
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	1,05%	0,89%	0,68%	0,45%	0,47%	0,24%
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu narkomanii w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność)	20	21	23	23	14	6
					wielodzietno śc: 13	

Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	4,21%	4,67%	5,19%	5,17%	3,32%	1,44%
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	1	7
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,24%	1,68%
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu bezdomności w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Opuszczenie zakładu karnego	2	2	4	1	2	5
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	0,42%	0,44%	0,90%	0,22%	0,47%	1,20%
Zdarzenia losowe	9	4	1	3	1	3
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu zdarzeń losowych w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	1,98%	0,89%	0,23%	0,67%	0,24%	0,72%
Kłeski żywiołowe i ekologiczne	0	0	0	0	0	0
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu klęsk żywiołowych i ekologicznych w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu sieroctwa w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ochrona ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu ochrony ofiar handlu ludźmi w stosunku do ogółu udzielonej pomocy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Najczęstszym powodem korzystania rodzin z pomocy społecznej jest ubóstwo, a dalszej kolejności bezrobocie. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z obu tych powodów wzrasta systematycznie na przestrzeni lat 2010-2015. Wzrasta też stosunek udzielonej pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa i bezrobocia w stosunku do ogółu udzielonej pomocy w danym roku (w analizowanym przedziale czasu: z 48,42% do 56,12% ogółu udzielonych świadczeń w przypadku ubóstwa, w przypadku bezrobocia z 31,97% do 40,53% ogółu udzielonych świadczeń). Pomimo spadku ogólnej liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia zwiększa się. Kolejnymi najczęstszymi powodami, na podstawie których rodzin w gminie przyznano pomoc społeczną związane są z niepełnosprawnością albo długotrwałą lub ciężką chorobą członka rodziny oraz bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Konieczność przyznawania pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych bardzo wzrosła – z 32 do aż 93 rodzin w analizowanym okresie czasu.

234 rodzin korzystających w 2015 r. z pomocy społecznej z powodu ubóstwa liczy 686 członków. Jest to niemal 10% w stosunku do ogółu ludności gminy (9,76%). Pomimo, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zwiększyła się liczba osób w tych rodzinach trochę spadła w porównaniu do lat 2010-2013, kiedy wszystkie rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa liczyły w sumie 718-780 osób (ponad 10% społeczeństwa gminy), (por wykres na str. 64 niniejszej strategii). 516 osób należy do rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (liczba osób w rodzinach dotkniętych bezrobociem i pobierających z tego tytułu świadczenie podlega tylko niewielkim wahaniom i w latach 2010-2015 utrzymuje się na zbliżonym poziomie – por. wykres na str. 66 niniejszej strategii). W 2015 r. Odsetek tych osób w stosunku do liczby wszystkich mieszkańców gminy Żółynia wynosi 7,34%. Rodziny doświadczające bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i trudności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego liczą 359 członków – jest to 5,11% w stosunku do ludności gminy.

Jak wskazują powyższe dane w niewielkim stopniu na trudną sytuację rodzin z gminy Żółynia wpływają problemy takie jak: wielodzietność, opuszczenie zakładu karnego, zdarzenia losowe. Powodem otrzymywania świadczeń rzadko jest też problem alkoholizmu czy przemocy w rodzinie (choć liczbą rodzin korzystających ze świadczeń z tego powodu wzrosła z 1 rodziny w 2014 roku do 7 rodzin w 2015; w latach 2010-2013 przemoc w rodzinie nie decydowała o konieczności przyznania świadczenia), co jednak nie znaczy, że problem na obszarze gminy nie występuje (kolejne dane na ten temat znajdują się w podrozdziale 3.2 niniejszej strategii). Powodem przyznania pomocy społecznej w ani jednym przypadku w analizowanym okresie czasu nie były czynniki takie jak: narkomania, klęski żywiołowe i ekologiczne, sieroctwo, ochrona ofiar handlu ludźmi.

W poprzednim okresie opracowywania strategii głównym powodem przyznawania pomocy społecznej również było ubóstwo i bezrobocie w rodzinach. Dużo mniejszy wpływ na konieczność przyznania świadczenia miała bezradność w sprawach wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W dodatku na przestrzeni lat 2004-2008 - objętych analizą w procesie wypracowywania strategii na lata 2008-2015, notowano tendencję spadkową występowania problemu. Istotnym problemem, wymagającym ingerencji służb pomocy społecznej była – podobnie jak ma to miejsce aktualnie – niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Wszystkie wskazane w tabeli przyczyny udzielenia pomocy są ze sobą powiązane, dlatego też osoby i rodziny objęte pomocą społeczną występują jednocześnie w kilku kategoriach świadczeniobiorców (np. ubóstwo + bezrobocie).

Do danych na temat powodów korzystania z pomocy społecznej wrócimy jeszcze w dalszej części diagnozy, kiedy omówimy szczegółowo występujące problemy wraz z przedstawieniem danych na wykresach.

Innymi możliwymi formami pomocy dla osób i rodzin znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej (poza wskazanymi w tabeli 11) są świadczenia wynikające z innych przepisów niż ustawa o pomocy społecznej. Są to:

- zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych (np. jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka)
- świadczenia opiekuńcze (świadczenie pielęgnacyjne, dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia, zasiłek opiekuńczy dla osoby, która ukończyła 75 lat, Specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna)
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego
- świadczenia wychowawcze, które otrzymuje 1000 dzieci z terenu Gminy.

Wszystkie powyższe udzielane są przez GOPS w Żolyni. Sposób ich wydatkowania przedstawia poniższa tabela.

Jeszcze innymi możliwymi formami pomocy dla osób i rodzin znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej wynikające z innych przepisów niż ustawa o pomocy społecznej są:

- dodatki mieszkaniowe
- dodatki energetyczne
- opłacenie składki ubezpieczenia społecznego
- świadczenie integracyjne (Centrum Integracji Społecznej)
- świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych
- stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne.

Świadczeń w postaci: dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, świadczeń integracyjnych CIS, świadczeń pieniężnych z prac społecznie użytecznych w analizowanym okresie czasu nie udzielano.

Natomiast wysokość poniesionych środków oraz liczbę osób korzystających z pomocy w postaci opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne oraz stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14 - Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Rodzaj świadczenia	Lata														
	2011			2012			2013			2014			2015		
	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba osób*/rodzin**	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	430**	x	1 499 345	403	x	1 397 250	436	x	1 425 327	351	x	1 300 873	320	x	1 215 721
W tym: Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka	x	45	45 000	x	37	37 000	x	43	43 000	x	37	37 000	x	36	36 000
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	x	90	90 000	x	81	81 000	x	72	72 000	x	80	80 000	x	73	73 000
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE															
świadczenie pielęgnacyjne	33*/**	345	177 251	33*/**	482	247 971	26*/**	386	239 797	x	285	209 587	x	311	373 200
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	x	x	x	0	0	0	x	107	10 700	0	0	0	0	0	0
zasiłek pielęgnacyjny ogółem	x	2 149	328 797	x	2 120	324 360	x	2 082	318 546	x	2 168	331 704	x	2 194	335 682
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	40*/**	x	76 500	43*/**	492	75 276	45*/**	510	78 030	x	535	81 855	x	552	84 456
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	38*/**	x	65 637	35*/**	433	66 249	35*/**	450	68 850	x	508	77 724	x	561	85 833
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby	90*/**	x	183 600	97*/**	1 156	176 868	85*/**	1 156	166 158	x	1 098	167 994	x	1 067	163 251

Tabela 15 - Usługi pomocy społecznej – liczba osób korzystających z usług

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Usługi opiekuńcze	8	11	8	10	11	11
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
Poradnictwo specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
Praca socjalna	223	227	229	252	243	259
Interwencja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kontrakt socjalny	10	12	10	8	8	5

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Do najczęściej udzielanych usług pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Żołyńni należy praca socjalna. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Udzielenie pomocy wymaga szeregu czynności administracyjnych począwszy od każdorazowego sporządzenia wywiadu rodzinnego środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o pomoc (w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby), zebrania dokumentów, opracowania i wydania decyzji, sporządzenia list wypłat. Takich wywiadów pracownicy socjalni Ośrodka w 2012 roku przeprowadzili 635, w roku 2013 – 866, w 2014 – 869, w 2015 – 874. Prowadzona jest także ewidencja akt każdej rodziny korzystającej z pomocy, sporządzane są druki zgłoszeniowe i rozliczeniowe ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego¹⁴. W roku 2015 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Żołyńni pracą socjalną objętych było 259 osób. Na przestrzeni lat 2010-2014 – 223-252 osoby.

Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawieraną przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Jego celem jest przewyżczenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu strony ubiegającej się o pomoc. Każdego roku, w analizowanym okresie czasu, w OPS w Żołyńni zawierano od 8 do 12 kontraktów socjalnych.

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a tej pomocy nie otrzymuje w innej postaci (np. ze strony rodziny). Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych,

¹⁴ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żołyńni w 2012 r.; Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żołyńni w 2013 r.

opiekę higieniczną, w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.¹⁵ Na przestrzeni lat 2010-2015 w OPS w Żołyńni usługi opiekuńcze świadczone dla 8-11 osób rocznie. Pomoc świadczyły 2 opiekunki.

OPS nie świadczył usług typu:

- specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- poradnictwo specjalistyczne
- interwencja kryzysowa.

¹⁵ *Ibidem*

3.2 Analiza warunków życia w gminie i problemów społecznych na podstawie wyników badania ankietowego

Jednym z etapów prac nad aktualizacją było badanie ankietowe przeprowadzone wśród przedstawicieli instytucji działających na terenie gminy. Badanie zostało przeprowadzone również podczas sesji Rady Gminy, gdzie ankietę była dostępna dla wszystkich zainteresowanych. W wyznaczonym terminie do Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 31 ankiet.

W badaniu zastosowano technikę ankiety. Narzędziem badawczym podporządkowanym realizacji wybranej techniki badawczej był kwestionariusz ankiety. Zastosowany kwestionariusz zawierał metryczkę oraz zestaw 49 pytań. Pytania miały charakter pytań zamkniętych (37 pytań), półotwartych (oprócz kafeterii gotowych odpowiedzi zawierało możliwość swobodnej odpowiedzi w ramach kategorii „inne”, 10 pytań) i otwartych (2 pytania). Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do pytań poprzez wpisanie odpowiedzi lub wybranie jednej z zaproponowanych w ankiecie.

Pytania w ankiecie pogrupowane zostały w kilka działów, tj.:

Część I Zadowolenia z warunków życia w gminie

Część II Problemy społeczne w gminie

Część III Bezpieczeństwo w gminie

Część IV Służba zdrowia

Część V Edukacja i kultura

Część VI Wybór zadań, służących rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy

Respondenci

Wiek

31 osób, 17 kobiet i 27 mężczyzn. Ponad połowę respondentów stanowiły osoby w wieku 50 lat i więcej (16 osób), 31 osób mieściło się kategorii wiekowej 31-50 lat. Cztery osoby nie ukończyły 31 lat.

Wykształcenie

Najlichniesza grupa respondentów to osoby z wykształceniem wyższym (15 osób). Wykształcenie zawodowe i średnie posiada po 6 osób. 1 osoba legitymuje się wykształceniem policealnym. 1 osoba nie zaznaczyła w ankiecie informacji na temat swojego wykształcenia.

Zawód/ status na rynku pracy

Co drugi ankietowany wykonuje pracę umysłową (16 osób). Sytuacja społeczno-zawodowa pozostałych badanych osób:

emeryt/ rencista – 7 osób

przedsiębiorca – 2 osoby

pracownik fizyczny – 2 osoby

rolnik – 1 osoba

osoba bezrobotna – 1 osoba

inny – 2 osoby

Po zebraniu odpowiedzi od respondentów dokonano grupowania danych – zakodowano pytania zamknięte i otwarte. Dane pochodzące z ankiet wykorzystano do analizy ilościowej

i jakościowej. Dane uzyskano z 31 ankiet wypełnionych przez przedstawicieli mieszkańców gminy Żołyń. Poniżej prezentujemy raport z wyników badania.

Część I Zadowolenie z warunków życia w gminie

W pierwszym pytaniu ankiety respondenci mieli za zdanie ocenić swoje zadowolenie z różnych obszarów i warunków życia w gminie. Zastosowano skalę 5-topniową, gdzie poszczególne warunki skali oznaczały:

- 1 → jestem bardzo niezadowolony/a,
- 2 → jestem niezadowolony/a,
- 3 → trudno powiedzieć
- 4 → jestem zadowolony/a
- 5 → jestem bardzo zadowolony/a

Opieka zdrowotna:

Blisko 60% respondentów jest zadowolonych lub bardzo zadowolonych z opieki zdrowotnej zapewnianej na obszarze gminy. Niezadowolonych jest niespełna 10% badanych. Pozostałe osoby (32,3%) nie mają sprecyzowanego zdania na ten temat. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 9 - Ocena zadowolenia z opieki zdrowotnej na obszarze Gminy Żołyń

Pomoc społeczna

Zadowolonych z opieki społecznej jest 71% mieszkańców gminy, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym. Pozostali badani wskazali, że trudno im odpowiedzieć na to pytanie. 1 osoba nie udzieliła żadnej odpowiedzi.

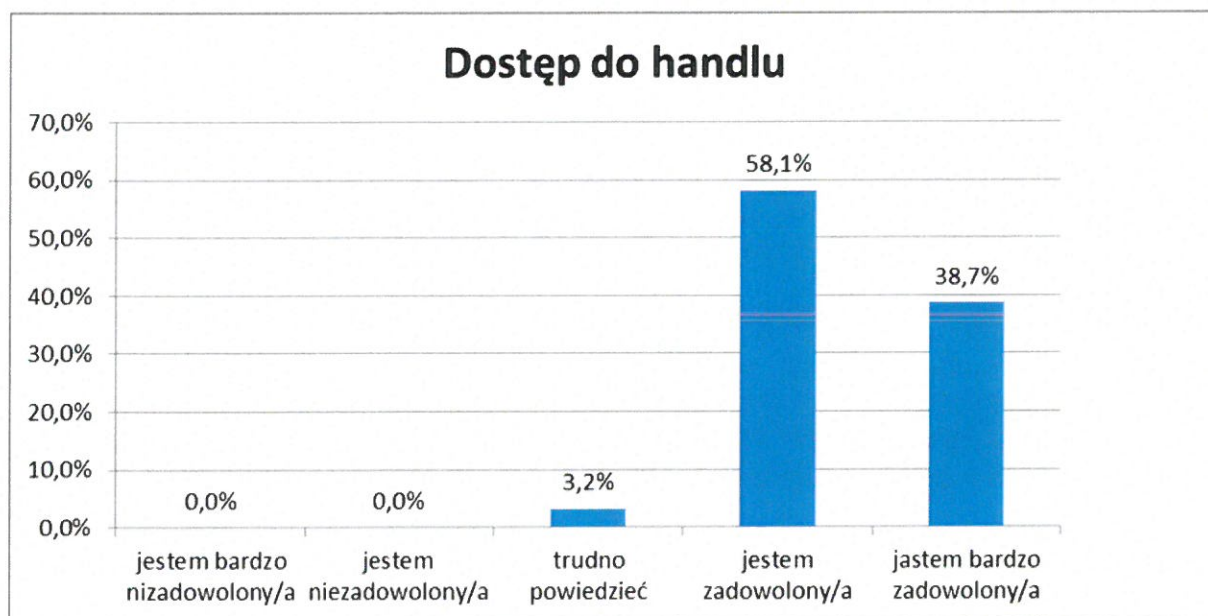
Infrastruktura drogowa

Z infrastruktury drogowej zadowolonych jest 74,2% respondentów. 16,1% oceniło, że nie jest zadowolonych z tego obszaru życia w gminie. Trudność z odpowiedzią na to pytanie miało 9,7% respondentów.

Dostęp do handlu

Aż 96,8% respondentów jest zadowolonych z dostępu do handlu. Pozostałe osoby nie mają zdania w tym zakresie.

Wykres 10 - Ocena zadowolenia z dostępu do handlu na obszarze Gminy Żółynia

Dostęp do usług

Zdecydowana większość badanych jest zadowolonych z dostępu do usług na terenie gminy (w tym 58,1% badanych zakreśliło „4” a 22,6% „5” stopień zastosowanej dla tego pytania pięciostopniowej skali). 12,9% respondentów wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Pozostali badani nie są niezadowoleni z dostępnych na obszarze gminy usług dla ludności.

Transport pasażerski i łączność

Pomimo, że ocena transportu pasażerskiego i łączności z innymi miejscowościami/ miastami bardziej podzieliła respondentów, to i tak blisko 50% badanych jest zadowolonych (38,7%) lub bardzo zadowolonych (9,7%) z dostępnych połączeń. Pozostali respondenci wskazali: „trudno powiedzieć” – 19,4%, „jestem niezadowolony” – 22,6%, jestem bardzo niezadowolony – 9,7%

Dostęp do kultury

Większość respondentów jest zdania, że gmina w wysokim stopniu zapewnia im dostęp do wydarzeń o charakterze kulturalnym (77,4% badanych). Odpowiedź „trudno powiedzieć” wskazano trzykrotnie, a „jestem niezadowolony” dwukrotnie. Odnotowano 2 braki w odpowiedziach na to pytanie.

Imprezy organizowane w gminie cyklicznie

Zadowolonych z imprez organizowanych cyklicznie jest mniej osób niż respondentów oceniających istniejący w gminie dostęp do różnych form kultury. Zadowolonych z form organizowanych dla mieszkańców gminy jest 48,4% badanych. Niezadowolonych jest 16,1% badanych, pozostałe 29% mieszkańców nie ma zdania na ten temat. 2 osoby nie odpowiedziały na tak postawione pytanie.

Miejsca wypoczynku i rekreacji

Ankietowani w następujący sposób ocenili dostępną w gminie infrastrukturę do wypoczynku i rekreacji:

„jestem bardzo zadowolony/a” – 19,4%

„jestem zadowolony/a” – 54,8%

„trudno powiedzieć” – 16,1%

„jestem niezadowolony” – 6,5%

braki odpowiedzi – 3,2%

Zdecydowana większość osób- 74,2% mieszkańców jest więc pozytywnie wypowiedziało się o dostępnych w gminie miejscach do czynnego wypoczynku.

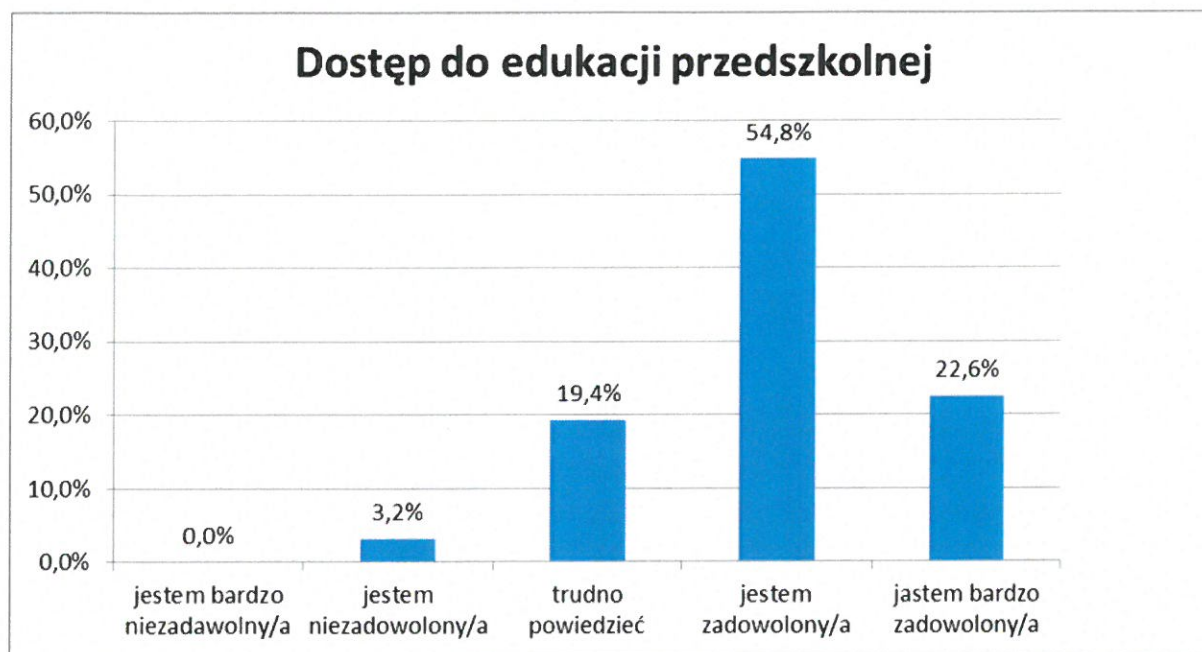
Dostęp do usług typu poradnictwo psychologiczne, prawne itp.

Większość badanych nie potrafiła w jednoznaczny sposób ocenić dostępu do usług typu poradnictwo psychologiczne czy prawne w gminie. Większość osób (41,9%) odpowiedziało – „trudno powiedzieć”. Niezadowolony jest blisko co drugi ankietowany (19,4%). 38,7% respondentów oceniło swoje zadowolenie jako „4” na pięciostopniowej skali.

Dostęp do edukacji przedszkolnej

77,4% respondentów oceniło, że dostęp do edukacji przedszkolnej w gminie ich zdaniem jest zadawalający. Trudność w odpowiedzi na to pytanie miało 19,4% respondentów. 1 osoba odpowiedziała, że nie jest zadowolona.

Wykres 11 - Ocena zadowolenia z dostępu do edukacji na obszarze Gminy Żołynia

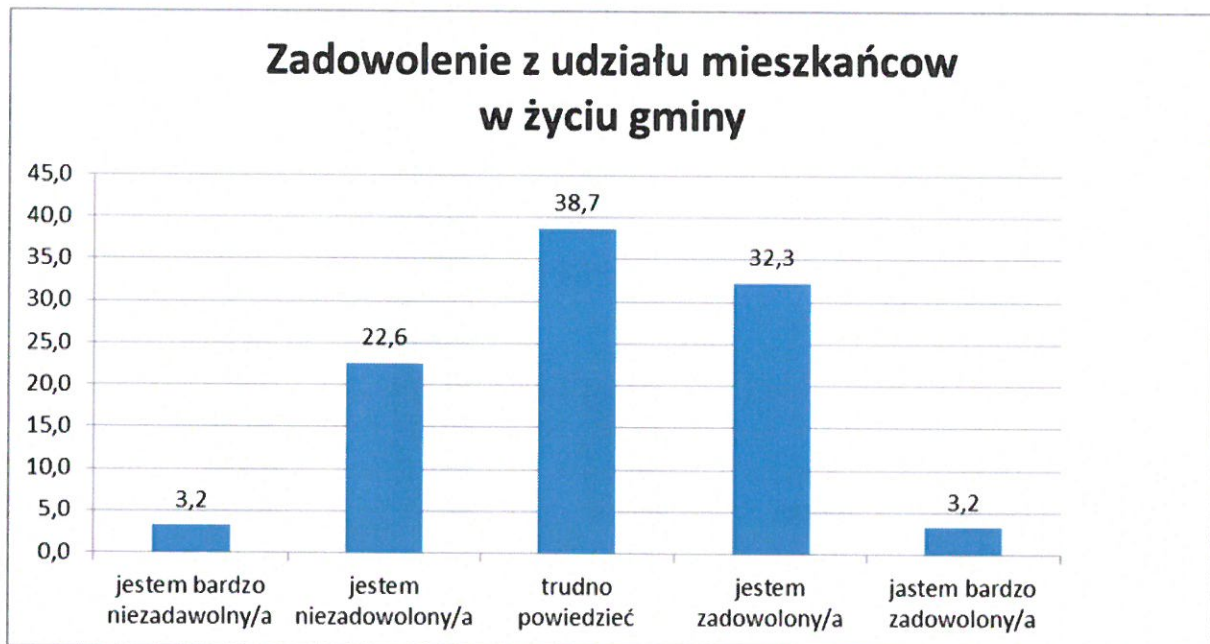
Zadowolenie z poziomu edukacji w szkołach

Ankietowani na ogół odpowiadali, że są zadowoleni lub bardzo zadowoleni z poziomu nauczania w szkołach (wartość skali „4” wybrało 41,9% respondentów, a „5” zaznaczyło 29% ankietowanych). Co czwarty ankietowany wskazał odpowiedź „trudno powiedzieć”. Niezadowolone z poziomu edukacji wyraziła 1 osoba (3,2%).

Zadowolenie z udziału mieszkańców w życiu gminy

W ramach pytania ankietowani mieli za zadanie ocenić czy ich zdaniem mieszkańcy gminy w wystarczającym stopniu angażują się w życie gminy. Z otrzymanych ocen wynika, że w tej dziedzinie nie jest najlepiej. Odpowiedzi „trudno powiedzieć”, „jestem niezadowolony/a”, „jestem bardzo niezadowolony/a” wskazało łącznie 64,5% badanych, w tym niezadowolony lub bardzo niezadowolony był co piąty badany. Zadowolonych lub bardzo zadowolonych jest 35,5% respondentów.

Wykres 12 - Ocena zadowolenia z udziału mieszkańców Gminy Żołynia w życiu gminy

Działalność NGO w gminie

Tą sferę życia gminy oceniono w następujący sposób:

„jestem bardzo zadowolony/a” – 9,7%

„jestem zadowolony/a” – 48,4%

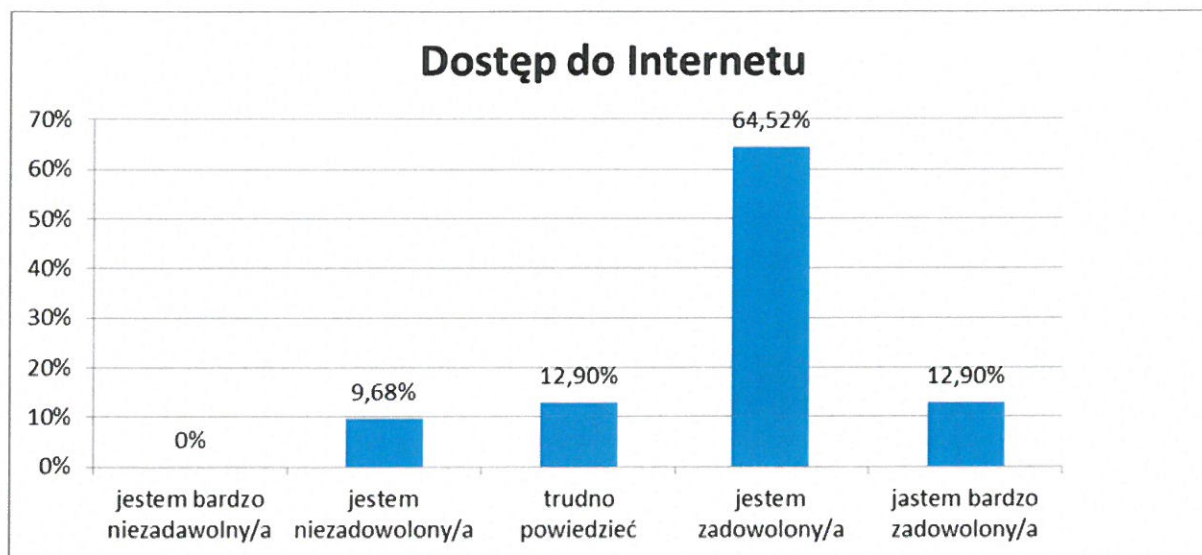
„trudno powiedzieć” – 35,5%

„jestem niezadowolony” – 6,5%

Dostęp do Internetu

77,42% mieszkańców gminy, uczestniczących w badaniu wskazało, że jest zadowolonych z posiadanego dostępu do Internetu. Wyniki obrazuje poniższy wykres.

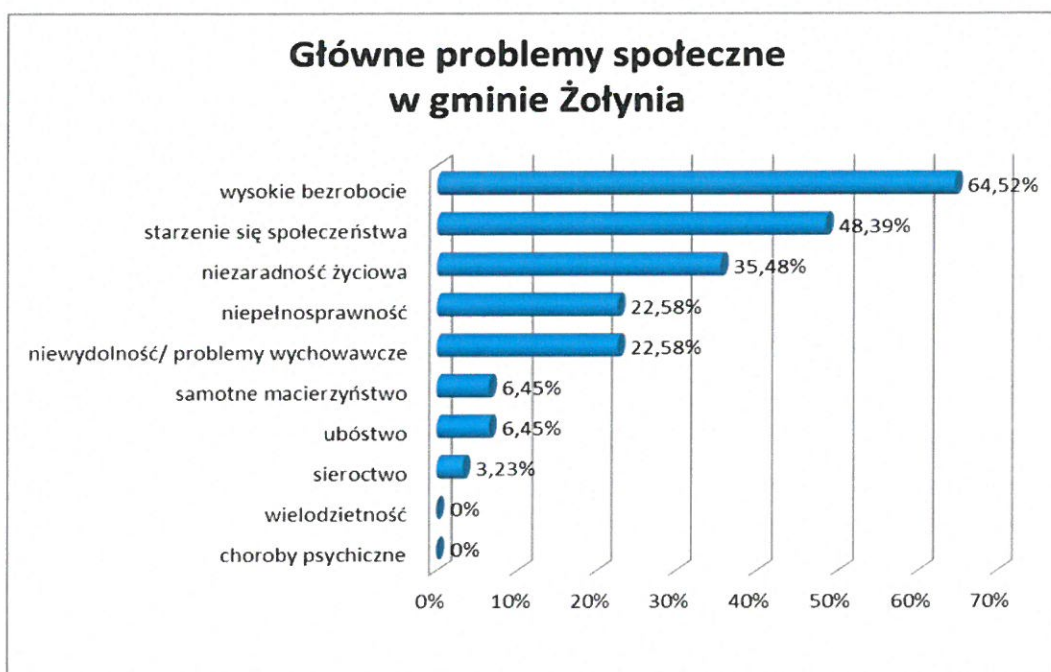
Wykres 13 - Ocena zadowolenia z posiadanego dostępu do Internetu

Część II Problemy społeczne w gminie

Respondenci za najistotniejsze problemy społeczne w gminie Żółynia uważają wysokie bezrobocie oraz postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W dalszej kolejności za problem ankietowani mieszkańcy Żołyńni postrzegają: niepełnosprawność oraz niewydolność wychowawczą i problemy wychowawcze w rodzinach. Nieliczni ankietowani wskazali samotne macierzyństwo, ubóstwo i sieroctwo. Procentowe wyniki przedstawiono w sposób graficzny poniżej (odpowiedzi nie sumują się do 100% ponieważ każdy respondent mógł wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi).

Wykres 14 - Główne problemy społeczne w gminie Żółynia

Następnie respondentów poproszono o ocenę problemów różnych grup społecznych w gminie, tj.:

- dzieci i młodzieży
- rodzin
- osób starszych
- osób niepełnosprawnych.

Otrzymane wyniki wskazały, że najistotniejsze problemy (poniżej podano wskazania respondentów, stanowiące min. 40% wszystkich odpowiedzi) dzieci i młodzieży to:

- bezproduktywne spędzanie wolnego czasu
- korzystanie z używek: alkoholu i papierosów
- brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu, placówek kulturalnych itp.
- rozluźnienie więzi rodzinnych (rodzice-dzieci)

Problemy rodzin:

- bezrobocie
- niezaradność życiowa
- zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych

Problemy osób starszych:

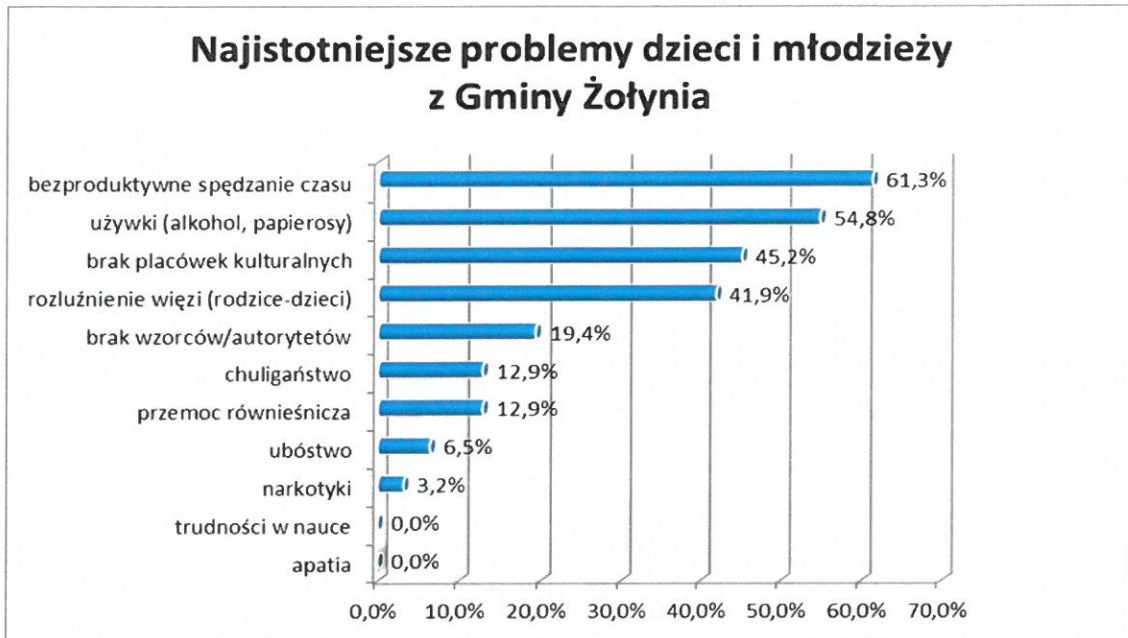
- zła sytuacja ekonomiczna/ bieda/ ubóstwo
- izolacja społeczna (samotność, alienacja)

Problemy osób niepełnosprawnych:

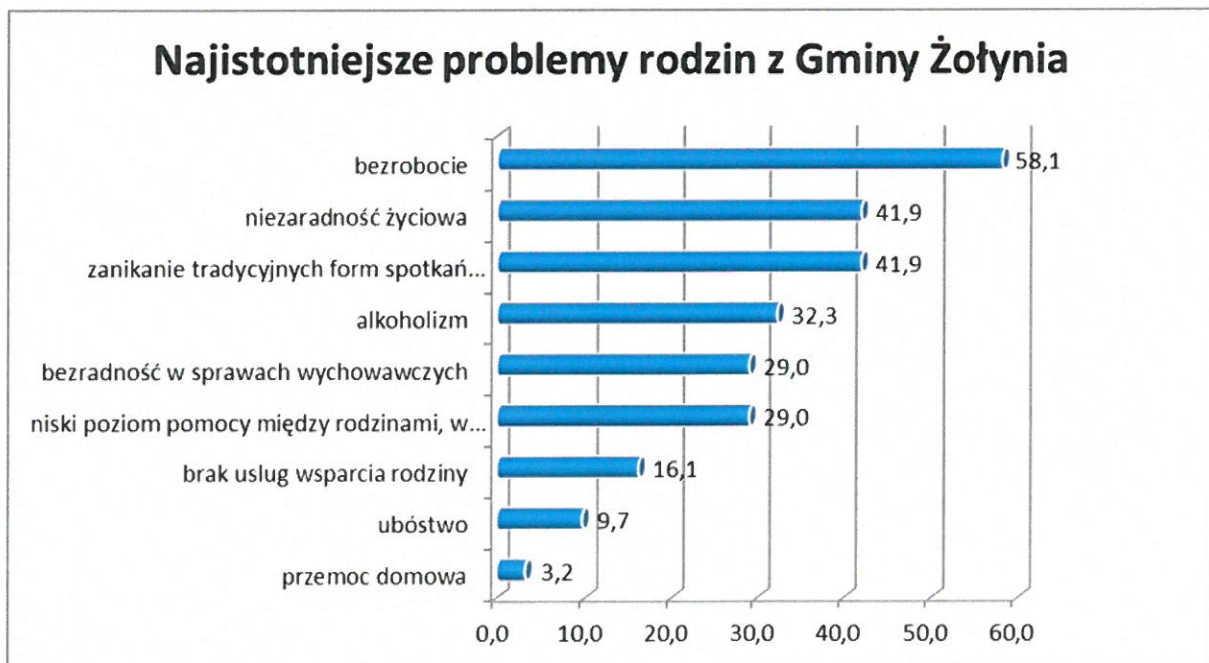
- brak ofert pracy
- bariery architektoniczne

Poniżej, na wykresach, prezentujemy wszystkie otrzymane odpowiedzi.

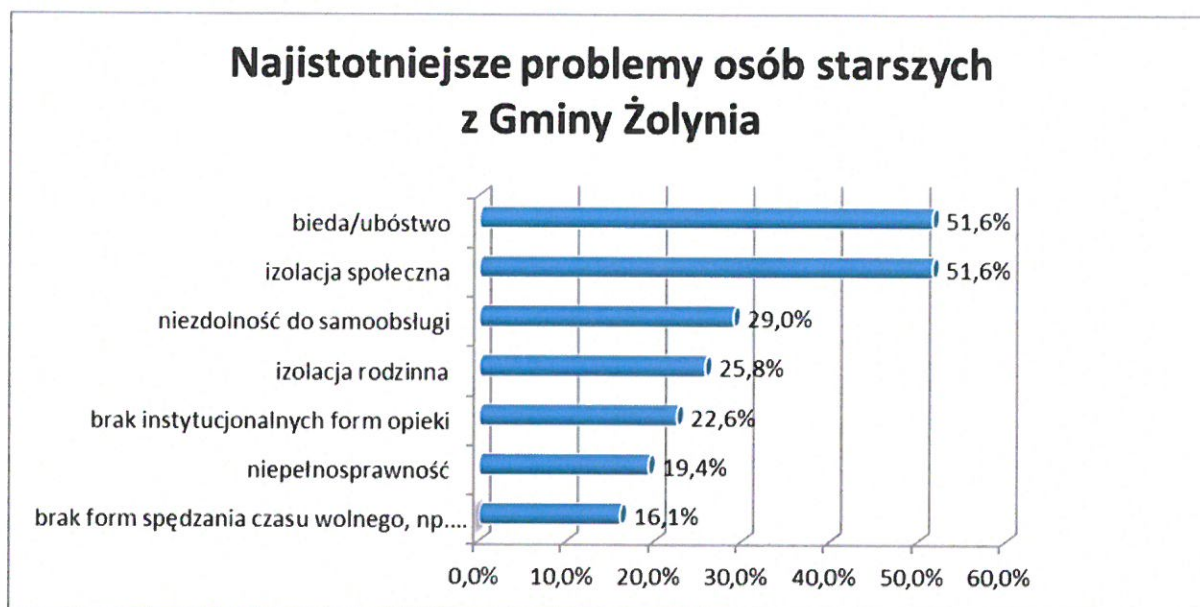
Wykres 15 - Najistotniejsze problemy dzieci i młodzieży z Gminy Żółynia

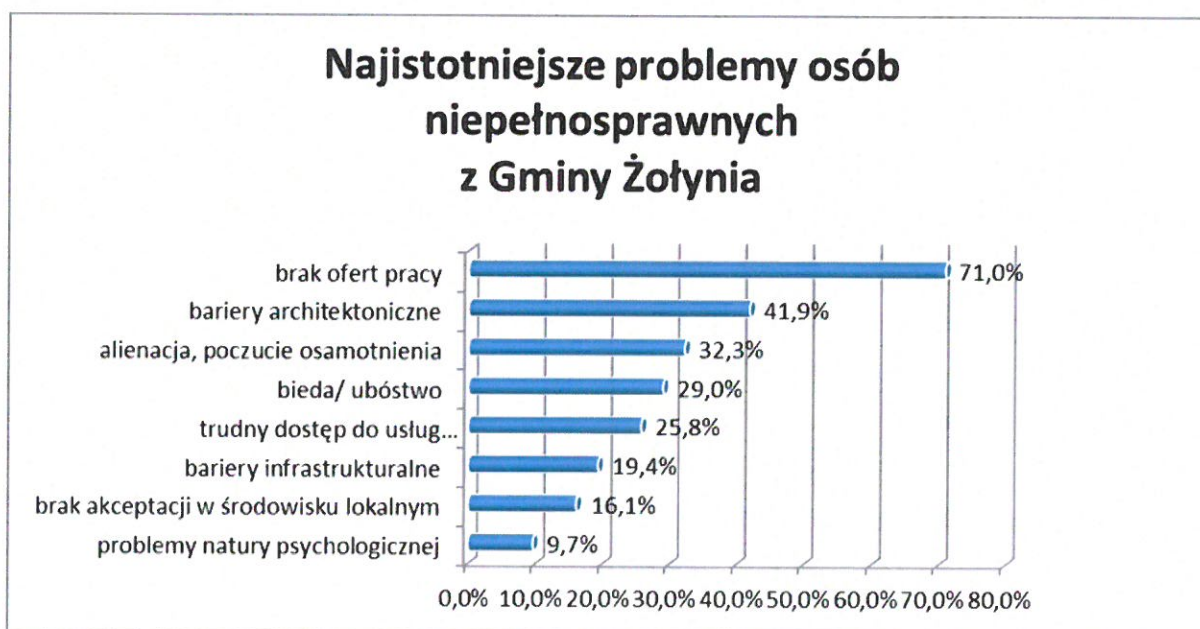
Wykres 16 - Najistotniejsze problemy rodzin z Gminy Żółynia

Wykres 17 - Najistotniejsze problemy osób starszych z Gminy Żołyńia

Wykres 18 - Najistotniejsze problemy osób niepełnosprawnych z Gminy Żołyńia

Ponadto respondenci wskazali, że najpilniejszego rozwiązania wymagają potrzeby osób starszych oraz dzieci i młodzieży.

Część III Bezpieczeństwo w gminie

Zdecydowana większość badanych uważa gminę Żołyńia za miejsce bezpieczne lub nawet bardzo bezpieczne. Co drugi ankietowany (51,6%) odpowiedział, że w gminie w której mieszka jest bardzo bezpieczną, kolejne 35,5% ankietowanych odpowiedziało, że w gminie czuje się raczej bezpiecznie. Nieliczni wskazali, że w gminie jest zdecydowanie nie jest

bezpiecznie lub raczej nie jest bezpiecznie – dla każdej odpowiedzi odnotowano 3,2% wskazań. 6,5% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o bezpieczeństwo w gminie. Być może powyższe odpowiedzi odnoszą się do czynników charakteryzujących przestępczość w gminie, o których już wspominaliśmy w niniejszej strategii –w gminie nie notuje się tu ciężkich przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu np. zabójstwa, gwałty, ciężkich pobicia, stosunkowo niewielka liczba interwencji domowych oraz interwencji w miejscach publicznych).

Pomimo, że ankietowani generalnie czują się w miejscu swojego zamieszkania bezpiecznie, to niemal wszyscy dostrzegają pewne czynniki, które wpływają na ograniczenie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Ankietowani wskazują, że na ulicach ich miejscowości jest za mało patroli policyjnych (71% wszystkich odpowiedzi) oraz, że dość powszechne są przypadki spożywania alkoholu w miejscach publicznych, co ma wpływ na ich poczucie zagrożenia (48,4% odpowiedzi).

W dalszej kolejności wskazywano:

- brak oświetlenia ulicznego (22,6% odpowiedzi)
- częste wypadki samochodowe (19,4% odpowiedzi)
- brak oznaczonych przejść dla pieszych (16,1% odpowiedzi)
- włamania (16,1% odpowiedzi)

Tylko 3,2% badanych nie spostrzega w gminie żadnych czynników ograniczających bezpieczeństwo.

Za szczególnie niebezpieczne miejsca w gminie ankietowani postrzegają:

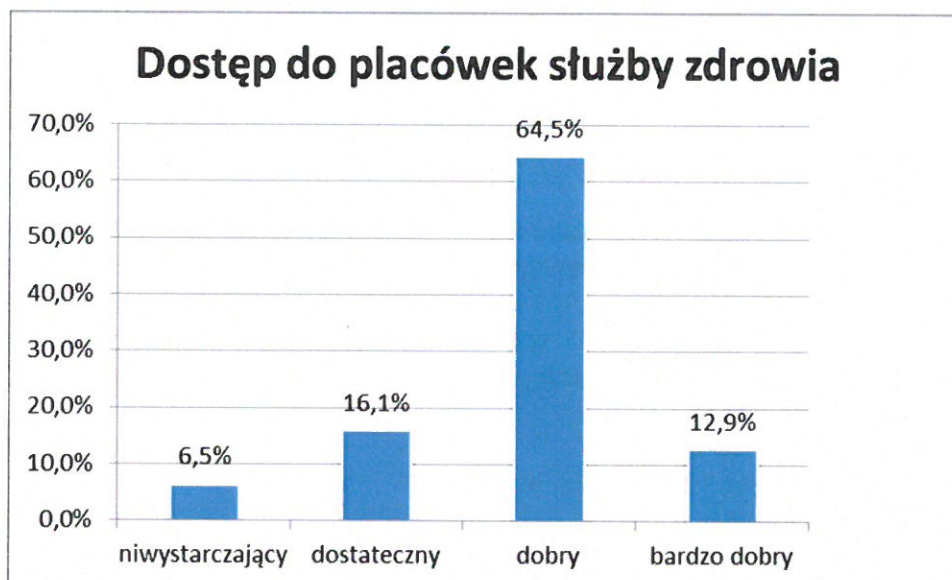
- miejsca zgrupowań młodzieży i dorosłych w porach wieczornych (48,4% wszystkich odpowiedzi)
- miejsca słabo oświetlone (41,9%)
- przystanek (16,1%)
- centrum miejscowości (9,7%)
- ulice przy których brak chodników dla pieszych (3,2%)
- okolice sklepów spożywczych (3,2%)

3 respondentów, wskazało że w gminie nie ma miejsc szczególnie niebezpiecznych.

Część IV Służba zdrowia

Większość badanych, co obrazuje poniższy wykres, uważa że w gminie ma dobry dostęp do placówek służby zdrowia.

Wykres 19 - Ocena dostępu do placówek służby zdrowia

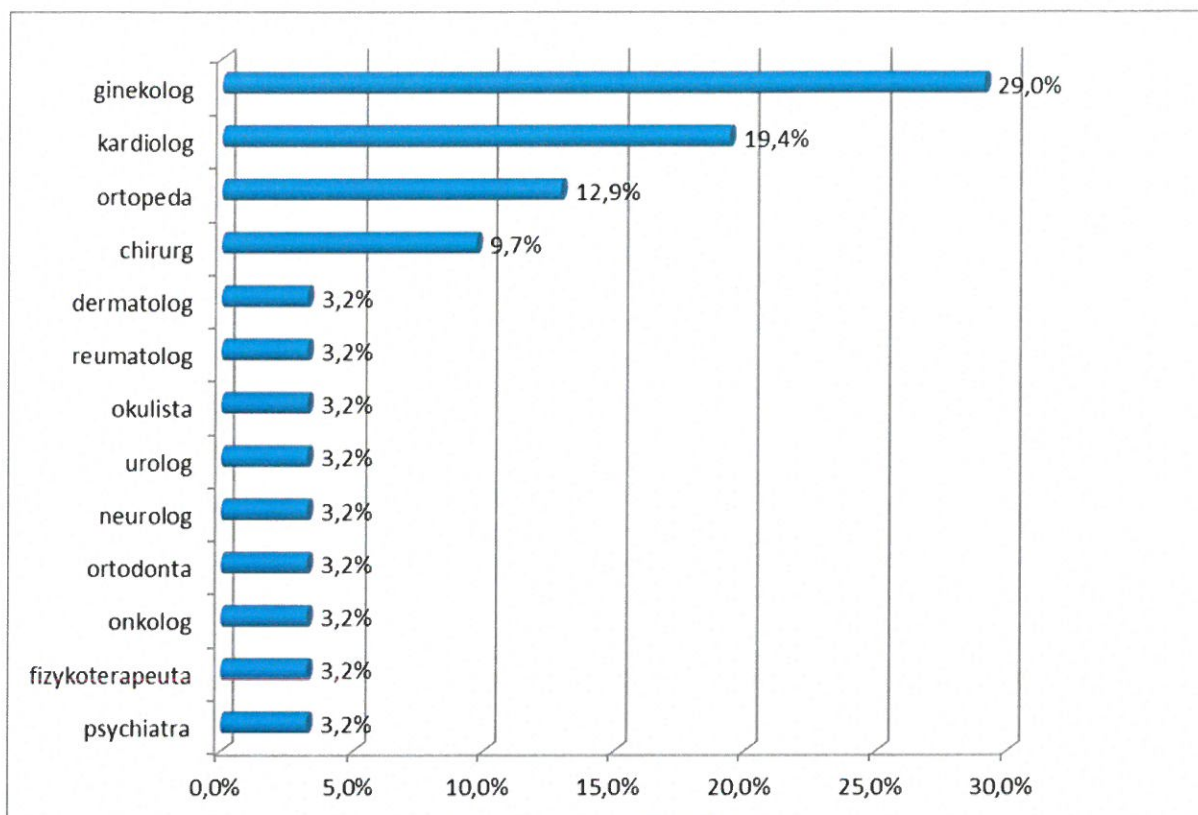
Główne problemy lokalnej służby zdrowia, jakie spostrzegają ankietowani to:

- mała liczba lekarzy specjalistów (51,6% odpowiedzi)
- długi okres oczekiwania na usługi medyczne (29% odpowiedzi),
- niezadawalająca jakość udzielanych świadczeń medycznych (25,8% odpowiedzi)
- brak poszanowania praw pacjenta (19,4%)

Respondenci nie dostrzegają za to problemów wynikających z braku lub długiego okres oczekiwania na pielęgniarską opiekę długoterminową dla osób przewlekle chorych/ starszych, którzy przebywają w domu. Jak już wspomniano w Żołyńi funkcjonuje Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, który wypełnia te funkcje, świadcząc usługi w oparciu o opiekę długoterminową stacjonarną i hospicyjną lub opiekę w warunkach domowych. Kwestia zapewnienia opieki dla osób starszych i niesamodzielnych jest szczególnie istotne ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, którego występowanie zauważa się także na obszarze gminy Żołyńia.

Za najpoważniejszy problem służby zdrowia uznano brak lekarzy specjalistów. Których specjalistów najbardziej brakuje wśród personelu świadczącego opiekę medyczną na terenie gminy obrazuje poniższy wykres.

Wykres 20 - Lekarze specjaliści, których najbardziej brakuje na terenie Gminy Żołyńia

Część V Edukacja i kultura

Ankietowanych zapytano o to jakie problemy w obszarze szkolnictwa/ edukacji uważają za najważniejsze na terenie gminy. Wyniki pokazują, że jako najistotniejszy problem ankietowani spostrzegają upadek autorytetu nauczyciela i brak stołówek szkolnych – każda z tych odpowiedzi stanowi po 41,9% wszystkich odpowiedzi. Kolejny istotny problem to zdaniem badanych brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (35,5% odpowiedzi). Brak pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży (organizacja czasu wolnego) stanowi jedno z najważniejszych zagadnień do rozwiązania w obszarze edukacji dla kolejnej dużej grupy respondentów. Odpowiedź tą wskazywano z częstością 29,0% wszystkich odpowiedzi. Pozostałe problemy to: niedoinwestowana baza dydaktyczna (25,8%), niski poziom nauczania (12,95), niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne młodzieży (12,95), brak przedszkoli/ miejsc w przedszkolach (9,7%).

Najistotniejsze problemy w obszarze sportu i kultury to zdaniem ankietowanych mieszkańców gminy Żołyńia:

- zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (45,2% odpowiedzi)
- nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (38,7%)
- brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową (19,4%)
- brak wiejskich świetlic, ognisk kultury itp. (19,4%)
- brak infrastruktury/ kadry, która kształciłaby i rozwijała potencjał uzdolnionej młodzieży (19,4%)

- brak współpracy szkoły z innymi instytucjami w gminie (3,2%)

Część VI Wybór zadań, służących rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy

W ostatniej części badania ankietowanych poproszono o ocenę na ile ważne, w skali od 1 do 5 (1 = niepotrzebne, 5 bardzo potrzebne) są wymieniono niżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Zadania, które wskazano ankietowanym wraz z ich średnią oceną to:

Zadania		Średnia ocena
1	utworzenie punktu w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	3,3
2	mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	3,0
3	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	3,4
4	likwidacja barier architektonicznych np. urzędach, innych obiektach użyteczności publicznej	3,2
5	szersza oferta mieszkań chronionych, lokali socjalnych	2,6
6	usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	3,5
7	stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	3,2
8	założenie grupy wsparcia dla mieszkańców (osób niepełnosprawnych, dotkniętych przemocą w rodzinie, starszych, młodzież itp.)	3,2
9	organizacja miejsc zakwaterowania dla ofiar przemocy	2,1
10	działalność organizacji społecznych, wolontariat	3,1
11	finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci	3,5
12	zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (np. kardiolog, diabetolog, onkolog)	4,0
13	pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	3,9
14	stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	3,4
15	zapewnienie dostępu np. do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	3,9
16	wydłużenie czasu pracy przedszkoli	3,2
17	poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	3,3
18	zwiększenie ilości i dostępności obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	2,7
19	potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	1,9

Najistotniejszym wg. większości respondentów zadaniem w celu rozwiązania problemów społecznych na obszarze gminy jest: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów, zapewnienie dostępu np. do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach, finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci, usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych, stypendia dla dzieci z ubogich rodzin, pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Za najistotniejsze uznaje się więc zapewnienie opieki dla osób starszych, chorych oraz wsparcie dla dzieci i młodzieży a także osób i rodzin (w tym z problemem uzależnienia).

3.3 Analiza dominujących problemów społecznych

Biorąc pod uwagę strukturę osób korzystających z pomocy społecznej oraz wyniki przeprowadzonego badania ankietowego należy uznać, że najistotniejsze problemy społeczne na terenie gminy – wymagające planowania strategicznego i podjęcia działań zaradczych to: zła sytuacja materialna rodzin – ubóstwo i związane z nim bezrobocie, starzenie się społeczeństwa gminy – problemy osób starszych, problemy związane z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą, problemy rodzin oraz dzieci i młodzieży, w tym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ponadto należy uznać, że istotnym problemem wciąż pozostaje alkoholizm, który niejednokrotnie prowadzi też do przemocy w rodzinie. Alkoholizm ma wpływ na niewydolność funkcjonowania rodzin, ponadto wszelkie inne problemy społeczne np. bezrobocie, ubóstwo mogą być powodowane lub mogą prowadzić do sięgania po alkohol. Poniżej szerzej opisujemy wymienione problemy. Dokładniejsze rozpoznanie powyższych problemów pozwoli na lepsze zaplanowanie celów strategicznych i działań do podjęcia. Opis niniejszych problemów nie wyczerpuje też wszystkich trudności trapiących mieszkańców gminy, zawiera jedynie diagnozę tych najbardziej dominujących.

Ubóstwo i bezrobocie

W ostatnich latach nastąpiła poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych (wzrost wynagrodzeń, poprawa warunków mieszkaniowych i ich wyposażenia w dobra trwałego użytkowania). Mimo to ubóstwo jest istotnym problemem społecznym, ponieważ sytuacja nie poprawiła się równomiernie we wszystkich grupach społecznych.

Skalę ubóstwa w Polsce można określić na podstawie kilku kryteriów:

- a) w sposób relatywny, tj.: ile osób żyje poniżej poziomu 50% średnich wydatków gospodarstwa domowego
- b) subiektywne odczuwanie ubóstwa – to wtedy kiedy dane osoby, rodziny uważają się na ubogie - skala tak rozumianego ubóstwa jest największa
- c) w sposób obiektywny, czyli za pomocą miar ustawowych - progów dochodowych.

Mówiąc o ubóstwie stosuje się pojęcia: minimum egzystencji oraz minimum socjalne. Minimum egzystencji określa prób przetrwania biologicznego człowieka np. jedzenie, ubranie, miejsce zamieszkania. Minimum socjalne obrazuje stan zapewnienia przetrwania biologicznego oraz pozwala na minimalną konsumpcję dóbr kulturowych np. korzystanie z komunikacji miejskiej, od czasu do czasu wizytę w kinie itd. (minimum socjalne nie jest granicą ubóstwa lecz granicą „minimalnie godziwego standardu życia”). Z badania gospodarstw domowych wynika, że w Polsce ok. 43% osób w gospodarstwach domowych żyło poniżej granicy minimum socjalnego¹⁶.

Ubóstwo skrajne w Polsce pozostaje na wysokim poziomie. W roku 1994 w ubóstwie żyło ponad 2,5 mln osób, w 1996 było to 1,6 mln, a w roku 2005 nastąpił wzrost do 4,6 mln osób. W latach 2005-2007 ubóstwo skrajne zmniejszyło się w Polsce do 2,5 mln osób. W latach 2013-2015 stopa ubóstwa skrajnego w Polsce pozostawała na poziomie, nieco ponad 7% - tj. dotyczyło ok. 2,8 mln Polaków.

Ubóstwo w nierozzerwalny sposób wiąże się z bezrobociem - to właśnie brak pracy doprowadza do pozostawania w skrajnym ubóstwie. Niedostatek środków finansowych powoduje z kolei następstwa wykluczające z konsumpcyjnego społeczeństwa. Ubóstwo i bezrobocie uzupełniają się nawzajem. Powodowane natomiast mogą być przez różnorakie

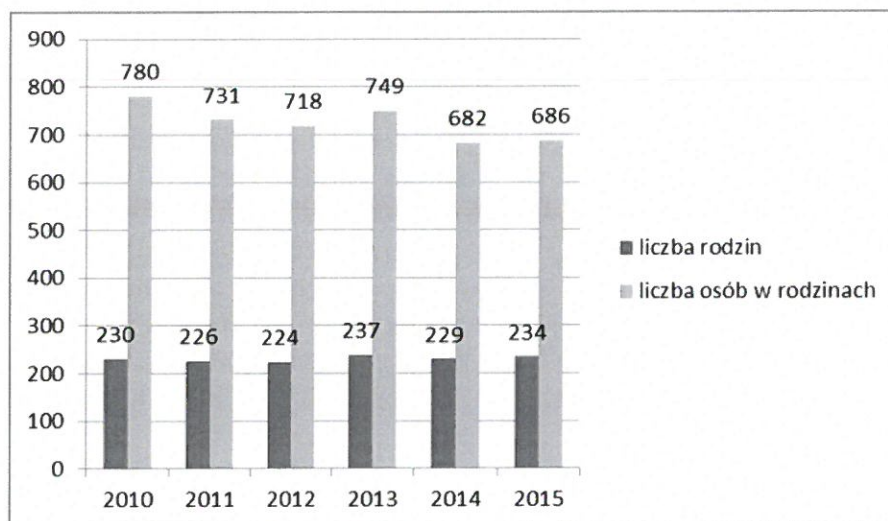
¹⁶ file:///C:/Users/admin/AppData/Local/Temp/ubostwo_w_polsce_2013_i_2014.pdf

problemy i indywidualne sytuacje życiowe takie jak: alkoholizm, brak wykształcenia, problemy rodzinne, niepełnosprawność, mała zaradność i aktywność, podeszły wiek i niskie emerytury. Niekiedy trudno też określić, który problem jest pierwotny, a który wtórny.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stanowi w art. 67, że każdy obywatel pozostający w niedostatku nie z własnej woli ma prawo do zabezpieczenia społecznego.

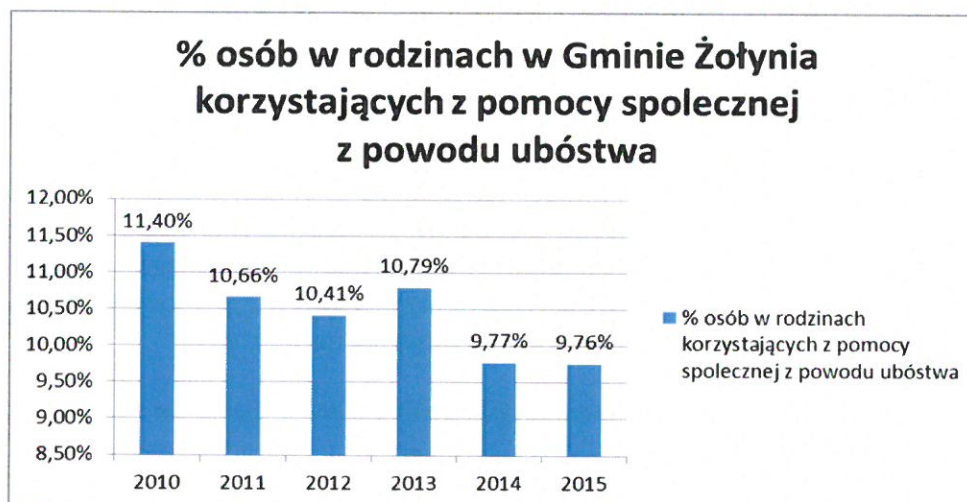
Skalę ubóstwa w Gminie Żołyńia można określić za pomocą wskaźnika obiektywnego, tj. poprzez liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Jak już wskazano powyżej ubóstwo jest najczęstszym powodem korzystania ludności gminy z pomocy społecznej. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wynosi ok 10%. Poniżej przypominamy te dane przedstawiając je na wykresie:

Wykres 21 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2010-2015

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Wykres 22 - Udział procentowy osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w stosunku do ogółu ludności Gminy w latach 2010-2015

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Bezrobocie jest jednym z najdotkliwszych problemów społecznych, który ma wielorakie oddziaływanie. Wpływa negatywnie na strukturę rodziny, zaburza funkcje rodziny oraz doprowadza do negatywnych relacji wewnątrzrodzinnych. Prowadzi do zaburzeń jednostkowych w sferze psychicznej, jest przyczyną depresji, załamań nerwowych. Ma swój oddźwięk w sferze ekonomicznej, osoby bezrobotne wymagają złożonego systemu wsparcia, w tym pomocy finansowej; nie generują ponadto wpływów do budżetu państwa, co z kolei nie przyczynia się do rozwoju kraju. Bezrobocie jest problemem złożonym, należy je rozpatrywać z szerokiej perspektywy i do jego rozwiązania stosować różnorakie instrumenty.

Bezrobocie w gminie Żołynia w 2014 roku wyniosło aż 22,0% (w woj. podkarpackim 14,6%, w Polsce 11,4%). Więcej bezrobotnych jest wśród kobiet – przec. 23,6%, wśród mężczyzn 20,7%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wyniosła 602 osoby (w tym 47,9% to kobiety). Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w gminie Żołynia 14,2% (w Powiecie ten sam wskaźnik wynosi 11,7%)¹⁷.

Pracujący

W 2014 r. w gminie Żołynia pracowało 540 osób (dane nie uwzględniają podmiotów gospodarczych o liczbie do 9 osób i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). Liczba osób pracujących systematycznie zmniejsza się od 2006 roku. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców pracuje 78 osób (liczba ta spada w stosunku do lat poprzedzających rok 2014 – w 2012 r. na 1000 ludności pracowało 90 osób, a w 2013 – 79). 52,3% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,7% mężczyźni¹⁸.

Większość mieszkańców gminy Żołynia pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) – 44,20%. W tej branży częściej zatrudnione są kobiety (47,60%) niż mężczyźni (44,70%). Przemysł i budownictwo daje zatrudnienie dla 31,70% osób. Mężczyzn pracujących w sektorze jest niemal trzykrotnie więcej niż kobiet (mężczyźni: 31,70%, kobiety: 11,60%). W usługach zatrudnionych jest 10,90% mieszkańców gminy (w tym kobiety: 10,50%, mężczyźni: 11,20%). Pod „sektorem usługowym” należy rozumieć:

¹⁷ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Zolynia#ixzz4H6JWtbc [dostęp: 15.07.2016]

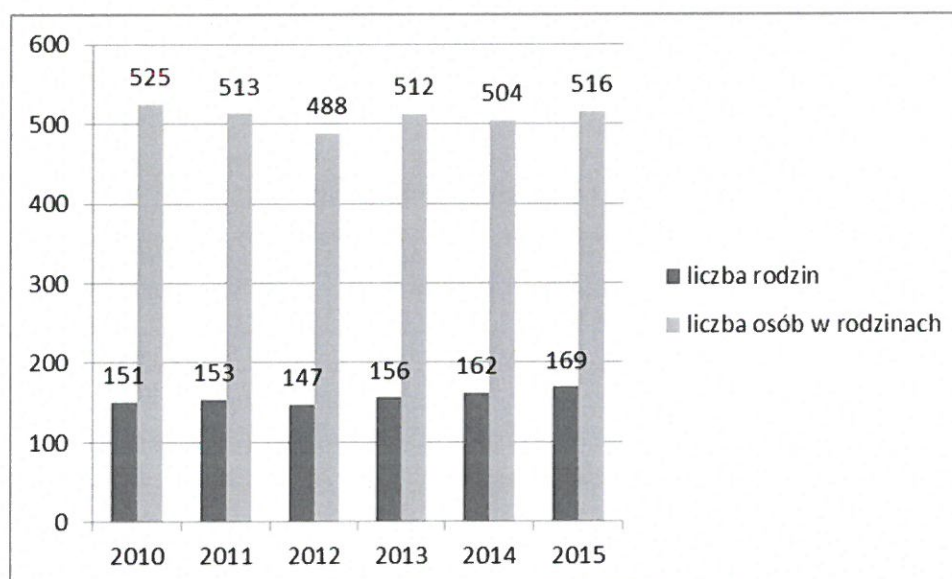
¹⁸ Tamże

handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja. W sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości) pracuje tylko 1% mieszkańców gminy – trochę więcej kobiet (1,50%) niż mężczyzn (0,50%). 20,8% pracujących mieszkańców Żołynia zatrudnionych jest w innych sektorach i branżach niż wymienione (dane w podziale na płeć: kobiety – 28,80%, mężczyźni – 12,00%)¹⁹.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Żołynia wynosi 3 008,61 PLN (średnia dla województwa podkarpackiego to 3.412,00 zł, średnia dla kraju 4.004,00 zł)²⁰.

Znaczny odsetek klientów GOPS otrzymuje pomoc z powodu ubóstwa i bezrobocia. Uwzględniając liczbę osób w tych rodzinach należy stwierdzić, że wysoki odsetek mieszkańców gminy żyje w ubóstwie obiektywnym. Determinuje to kompleksowe podejście do tego problemu, a w powiązaniu z problemem bezrobocia, zaplanowanie systemowego wsparcia dla rodzin pozostających w ubóstwie.

Wykres 23 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2010-2015

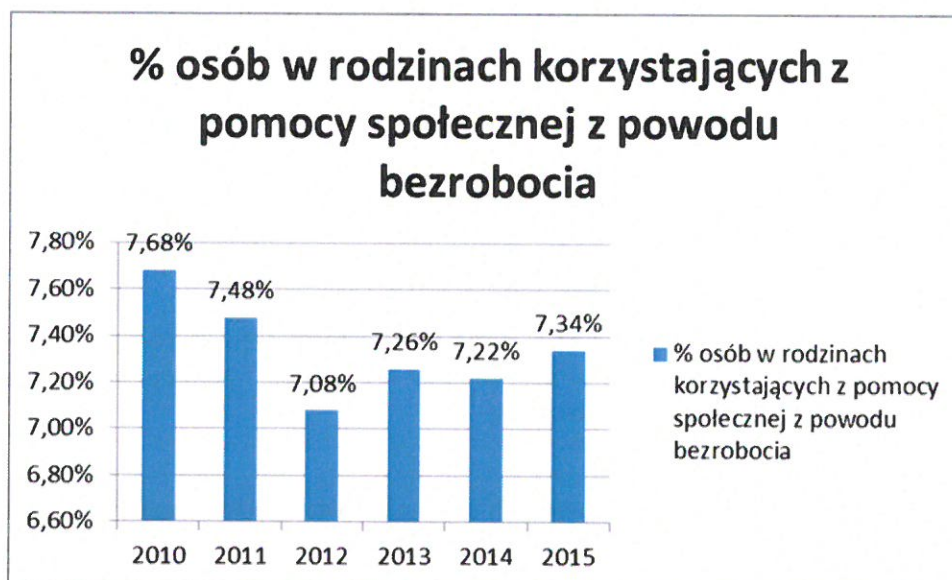

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

¹⁹ Tamże

²⁰ Tamże

Wykres 24 - Udział procentowy osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w stosunku do ogółu ludności Gminy w latach 2010-2015

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Alkoholizm i przemoc w rodzinie

Tabela 16- Liczba osób i struktura rodzin zagrożonych alkoholizmem

Rok	Liczba osób zagrożonych alkoholizmem	Dzietność	Liczba rodzin pełnych	Liczba rodzin zastępczych	Liczba osób samotnych	Wdowiec / Wdowa	Rozwiedziony / rozwiedziona	Brak danych
2012	13	23	8	1	2	0	0	2
2013	10	7	2	0	5	3	0	0
2014	11	9	3	0	1	2	0	5
2015	16	10	5	0	2	1	1	7
2016	10	5	4	0	3	0	1	2

źr. Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Żołynia, opracowanie własne

Dane w tabeli prezentują liczbę osób zagrożonych alkoholizmem na terenie gminy w latach 2012-2016 na podstawie informacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Żołynia. Dane na temat dzietności mogą być niepełne, ponieważ w stosunku do niektórych osób informacje te nie są znane. Struktura rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu jest różna. Są to zarówno rodziny pełne, jak i osoby samotne, w mniejszym stopniu owdowiałe i rozwiedzione. Z danych GKRPA wynika, że w każdej rodzinie w której występuje problem alkoholowy alkoholizmem zagrożona jest 1 osoba.

Przemoc w rodzinie

Na terenie Gminy Żołynia przemoc w rodzinie często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami rodziny. Najczęściej przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych. Świadcami przemocy są jedynie najbliżsi członkowie rodziny, najczęściej dzieci. Nieliczne ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu i zgłoszenie tego

faktu odpowiednim organom. Trudno jednoznacznie ustalić rzeczywistą liczbę przypadków przemocy w rodzinach. Nie istnieje żaden centralny i ujednolicony system zbierania danych na ten temat. W zasadzie jedynymi źródłami informacji o przemocach są dokumenty policyjne i sądowych, dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz dane informacyjne o sytuacji w rodzinach dostępne pracownikom socjalnym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Żółnia należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, pobicia, poniżanie, wyzwiska, przemoc ekonomiczna, związana z wydawaniem pieniędzy na alkohol. Według danych Komendy Powiatowej Policji w Łąncucie najczęściej występującą formą przemocy w rodzinie jest znęcanie się psychiczne i fizyczne nad członkami rodziny. Sprawcami przemocy są najczęściej mężczyźni, znajdujący się zwykle pod wpływem alkoholu, natomiast pokrzywdzonymi najczęściej kobiety, bardzo rzadko małoletnie dzieci. W 2010 r. przeprowadzono 35 interwencji domowych, w tym w 12 przypadkach stwierdzono przemoc wobec najbliższych członków rodziny.

Poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocach w rodzinie realizowane jest na terenie Gminy Żółnia świadczone jest poprzez:

- członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – udzielają porad z zakresu przeciwdziałania przemocach w rodzinie w ramach wykonywania swoich obowiązków zawodowych, ponadto wskazują na możliwość uzyskania pomocy, inne instytucje udzielające wsparcia w tym zakresie
- pracownicy socjalni w godzinach pracy Ośrodka Pomocy Społecznej poradnictwa socjalnego
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielają poradnictwa podczas dyżuru w punkcie konsultacyjnym w siedzibie Urzędu Gminy w Żołąniu.
- pedagodzy szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Żołąnia świadczą poradnictwo skierowane do dzieci i młodzieży.

Za diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, a następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź w formie interwencji odpowiada Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania przemocach w Rodzinie. W jego skład wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych. Zespół działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem gminy a ww. podmiotami.

Wójt Gminy Żołąnia zawarł następujące porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym:

- Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zawarte 15.09.2011 r. pomiędzy Panem Andrzejem Benedykem – Wójtem Gminy Żołąnia, a Panem lek. med. Krzysztofem Przyśliwskim – Prezesem Centrum Medycznego w Łąncucie Sp. z o.o., ul. Paderewskiego 5, 37-500 Łącut
- Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zawarte 15.09.2011 r. pomiędzy Panem Andrzejem Benedykem – Wójtem Gminy Żołąnia, a Stowarzyszeniem Promocji i Rozwoju Gminy Żołąnia, ul. Rynek 22, 37-500 Żołąnia
- Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zawarte 14.07.2011 r. pomiędzy Panem Andrzejem Benedykem – Wójtem Gminy Żołąnia, a Panem Dariuszem Zrębcem – Prezesem Sądu Rejonowego w Łąncucie

- Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zawarte 18.08.2011 r. pomiędzy Panem Andrzejem Benedykiem – Wójtem Gminy Żołynia, a Panem Waławem Mazurem – Komendantem Powiatowym Policji w Łańcucie
- Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zawarte 14.07.2011 r. pomiędzy Panem Andrzejem Benedykiem – Wójtem Gminy Żołynia, a Panem Stanisławem Pankiem – Dyrektorem Zespołu Szkół im. A Mickiewicza w Żołyńni
- Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zawarte 14.07.2011 r. pomiędzy Panem Andrzejem Benedykiem – Wójtem Gminy Żołynia, a Panią Krystyną Dubiel – Przewodniczącą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żołyńni
- Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zawarte 14.07.2011 r. pomiędzy Panem Andrzejem Benedykiem – Wójtem Gminy Żołynia, a Panem Kazimierzem Żabą – Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żołyńni

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny uwikłanej w zjawisko przemocy w rodzinie opiera się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Procedurę tą mogą uruchomić przedstawiciele policji, przedstawiciele GOPS, przedstawiciele oświaty i służby zdrowia, przedstawiciele GKRPA. W związku z rozpoczęciem procedury „Niebieskiej Karty” Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego powołuje Grupę Roboczą, której celem jest udzielenie pomocy i wsparcia osobom uwikłanym w zjawisko przemocy domowej. Skład Grup Roboczych każdorazowo uzależniony jest od sytuacji i specyfiki problemów danej rodziny, wieku i potrzeb jej członków oraz innych czynników indywidualnych. W skład Grup Roboczych mogą wejść przedstawiciele GOPS, policji, oświaty, sądu, GKRPA.

Liczba „Niebieskich Kart”, która wpłynęła do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego od 2012 roku:

2012 r. – 3 Niebieskie Karty

2013 r. – 2 Niebieskie Karty

2014 r. – 9 Niebieskich Kart

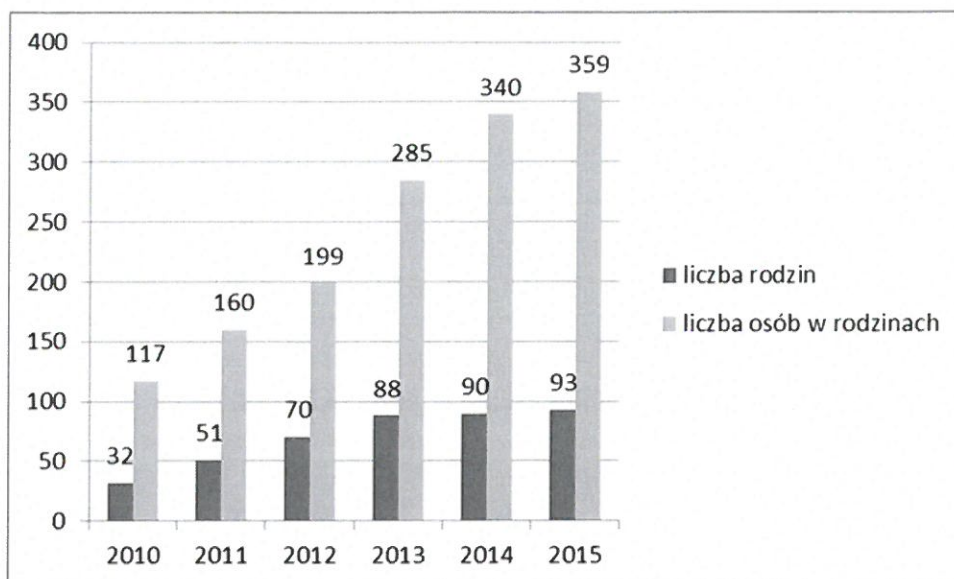
2015 r. – 8 Niebieskich Kart

2016 r. (do 30.06.2016 r.) – 3 Niebieskie Karty

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

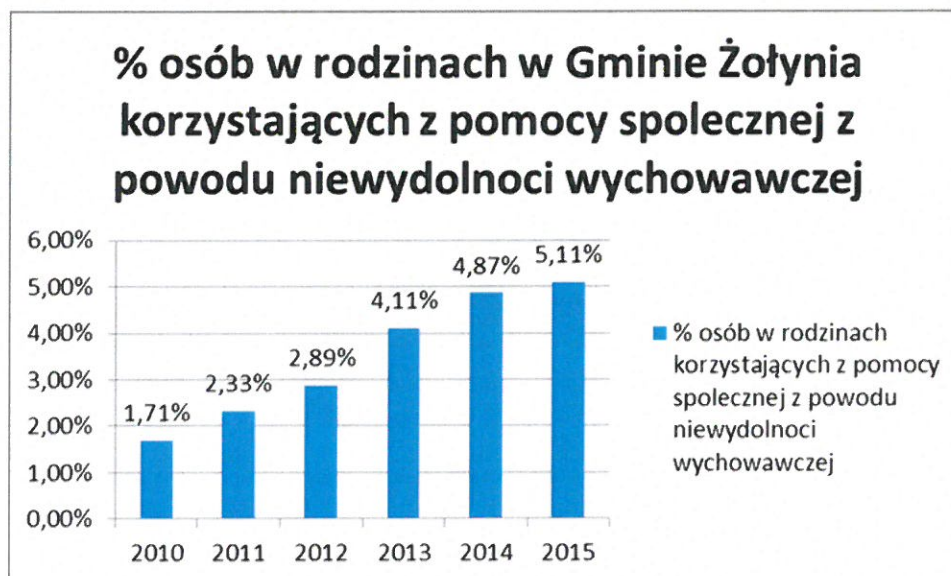
Wszystkie wskazane powyżej niekorzystne zjawiska społeczne, takie jak: bezrobocie, bieda, problemy alkoholowe, przemoc, niepełnosprawność czy długotrwała choroba powodują wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo, którą cechuje zaburzenie powszechnie przyjętych norm postępowania rodziców wobec dziecka. Liczba rodzin dotkniętych tym problemem na terenie Gminy Żołynia znacznie wzrósł na przestrzeni lat 2010-2015. Obrazują to poniższe wykresy.

Wykres 25 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2010-2015

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Wykres 26 - Udział procentowy osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w stosunku do ogółu ludności Gminy w latach 2010-2015

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Na terenie gminy nie zgłoszono dzieci do adopcji ani też żadna rodzina nie adoptowała dziecka. Nie wystąpił też przypadek umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Kilko dzieci znajduje się w rodzinach zastępczych na terenie gminy. Ich dokładną liczbę podaje poniższa tabela.

Tabela 17 - Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zgłoszonych do adopcji, adoptowanych, znajdujących się w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Żołyńia

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	Liczba dzieci adoptowanych	Liczba dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych na terenie gminy
2012	0	0	0	4
2013	0	0	0	5
2014	0	0	0	6
2015	0	0	0	6
2016	0	0	0	4

Źródło: Dane własne Gminy Żołyńia

Niepełnosprawność i długotrwała choroba, problemy osób starszych

Niepełnosprawność i długotrwała choroba są traktowane łącznie. Długotrwała choroba często prowadzi do niepełnosprawności, utrudnień i ograniczeń w życiu codziennym. Niepełnosprawność może prowadzić do długotrwałej choroby i w jeszcze większym stopniu zaburzyć funkcjonowanie rodziny czy osoby. Niepełnosprawność generuje wiele problemów związanych z egzystencją osób nią dotkniętych. Od problemów z poruszaniem się w przestrzeni wiejskiej czy domowej po trudności z uzyskaniem wsparcia od instytucji powołanych do świadczenia pomocy na ich rzecz.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łąncucie prowadzi rejestr dla mieszkańców całego powiatu łąncuckiego bez podziału na gminy. Statystyki osób niepełnosprawnych w powiecie łąncuckim przedstawiają się następująco:

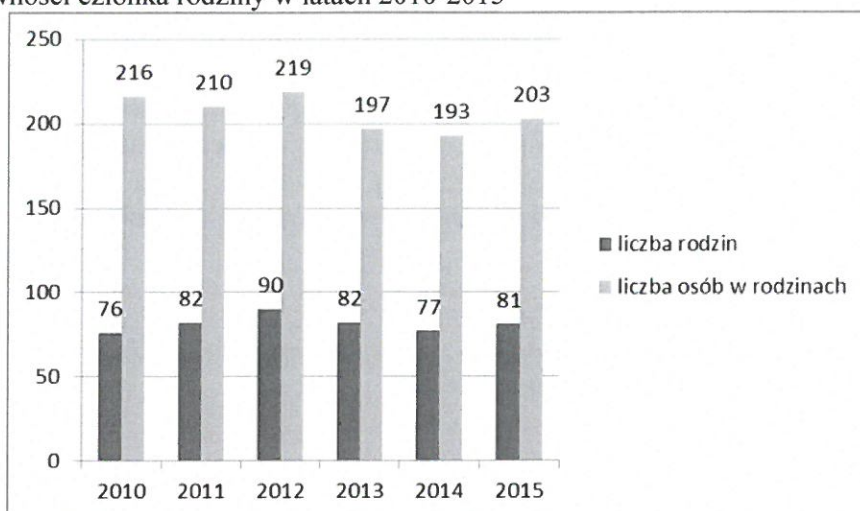
Tabela 18 - Liczba osób z powiatu łąncuckiego, którym wydano orzeczenia o niepełnosprawności w latach 2012-2016

Rok	Liczba osób, którym wydano orzeczenia o niepełnosprawności
2012	392
2013	330
2014	298
2015	285
2016 (do 30 czerwca)	154

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łąncucie, opracowanie własne

Liczbę osób niepełnosprawnych w samej Gminie Żołyńia można więc oszacować na podstawie liczby osób, która otrzymała wsparcie z tego powodu. Jest to jednak oszacowanie niepełne i należy przyjąć, że liczba osób niepełnosprawnych jest wyższa.

Wykres 27 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności członka rodziny w latach 2010-2015

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Liczbę rodzin otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej należy traktować jako liczbę osób niepełnosprawnych (Ocena zasobów pomocy społecznej skąd pochodzą dane nie podaje liczby osób niepełnosprawnych, a tylko: liczbę rodzin i liczbę osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności). Liczba osób, które otrzymują wsparcie z powodu niepełnosprawność utrzymuje się w analizowanym okresie w podobnej wysokości, z niewielkimi wahaniami – jest to trochę ponad 1% mieszkańców gminy. Uwzględniając jednak wcześniej przywołanie niedoszacowanie liczby osób niepełnosprawnych, można stwierdzić, że niepełnosprawność dotyczy większej części mieszkańców gminy.

Poniższa tabela obrazuje dane na temat liczby dzieci uczęszczających do szkół na terenie gminy, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności a także dane z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łąncucie na temat liczby wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego dla dzieci z gminy Żółynia w latach 2012-2016.

Tabela 19 - Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, liczba dzieci którym wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, liczba dzieci, którym wydano orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego

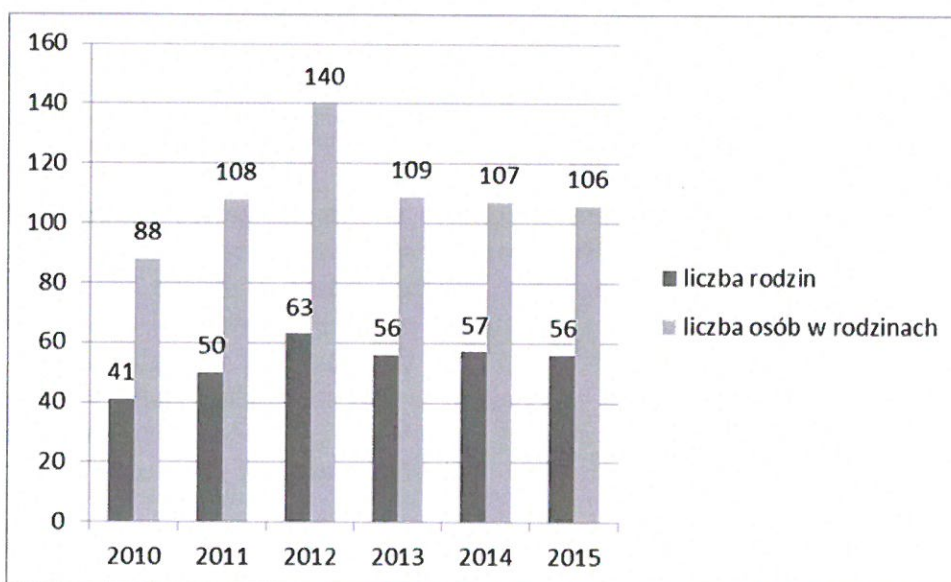
Rok	Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności/ dzieci uczęszczające do szkół	Liczba dzieci, którym wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	Liczba dzieci, którym wydano orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego
2012	31	3	1
2013	34	4	3
2014	33	2	1
2015	30	6	3
2016	36	1*	0*

*do 20 lipca 2016

Źródło: Dane własne Gminy Żółynia, Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łąncucie

Niepełnosprawność wiąże się często z długotrwałą chorobą. Z tego powodu świadczenia z pomocy społecznej pobiera ok. 1% mieszkańców gminy. Z długotrwałą chorobą nieuchronnie wiążą się problemy ludzi starych. Duży odsetek osób cierpiących na długotrwałe choroby to osoby w wieku poprodukcyjnym cierpiące na wielorakie, złożone schorzenia, które są często przewlekłe i wymagające długotrwałego kompleksowego leczenia. Jak już wspomniano w podrozdziale Charakterystyka demograficzna, systematycznie przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, wymagających wsparcia ze strony gminy. W kolejnych latach należy się więc spodziewać nasilenia problemu osób starszych niepełnosprawnych i chorych.

Wykres 28 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby członka rodziny w latach 2010-2015

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2013, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2014, Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 - opracowanie własne

Mapa problemów społecznych w gminie Żołyńia

Mapa problemów społecznych to ich zlokalizowanie w obrębie danej przestrzeni. Na podstawie danych i informacji pracowników socjalnych GOPS, gmina Żołyńia jest jednorodna pod względem występowania problemów. Rozkład problemów jest równomierny.²¹ Podstawowe dysfunkcje społeczne to na terenie całej Gminy ubóstwo i bezrobocie. Należy stwierdzić, że to właśnie brak pracy, a w jego konsekwencji ubóstwo (rozumiane jako brak lub niedostatek środków na utrzymanie), wpływa negatywnie na strukturę społeczną klientów GOPS i powoduje utrwalanie się schematu bierności i bezczynności społeczno-ekonomicznej. Pracownicy socjalni upatrują szansę w rozwiązywaniu dominujących problemów społecznych poprzez aktywną pracę socjalną, która ma się stać filarem innych działań integracyjno-aktywizujących klientów pomocy społecznej.

²¹ Z tego powodu mapy problemów społecznych nie przedstawiamy graficznie

4. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Żółynia

4.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z najpowszechniejszych sposobem analizy strategicznej. Analiza oparta została o informacje zawarte w strategii.

Słabe strony	Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> - brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych - niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów - bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych - wysoki poziom bezrobocia i ubóstwa - niezadawalający udział społeczności lokalnej w życiu gminy - starzenie się społeczeństwa gminy - brak wśród zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia instytucji takich jak np.: ośrodek wsparcia, środowiskowy dom samopomocy, dzienny dom pomocy, kluby samopomocy, dom pomocy społecznej, mieszkania chronione, ośrodek interwencji kryzysowej, jednostka poradnictwa specjalistycznego, placówka wsparcia dziennego, Centrum Integracji Społecznej, Klub Integracji Społecznej, Warsztat Terapii Zajęciowej, Zakład Aktywności Zawodowej - ponad połowa osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej korzysta z nich długotrwale - średnie wynagrodzenie mieszkańców gminy Żółynia jest niższe niż średnia na podkarpaciu i w Polsce - nieskonsolidowany system pomocy społecznej, - niskie stopień pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację niestandardowych systemów wsparcia, - brak wypracowanych wewnątrz-instytucjonalnych standardów pomocy społecznej, - niskie stopień realizacji aktywnej pracy socjalnej w tym wykorzystania narzędzia kontraktu socjalnego, - brak zewnętrznego wsparcia ze strony specjalistów, - ograniczone środki finansowe - niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych, - słaba promocja, informacja o istniejących ofertach spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań; - brak miejsc do integracji młodzieży; - zanik pomocy sąsiedzkiej 	<ul style="list-style-type: none"> - bliskość dużego ośrodka miejskiego (Rzeszów) - walory turystyczne i krajobrazowej - bliskość węzłów komunikacyjnych: drogowych, kolejowych, lotniczych - istnieje samorządowy system zarządzania sferą społeczną, - załączki współpracy międzyinstytucjonalnej, - GOPS ma doświadczenie we wdrażaniu instrumentów aktywizacji zawodowej i społecznej w ramach projektu EFS - na terenie gminy istnieje liceum ogólnokształcące z 71 tradycją - dość wysokie wyniki nauczania w szkołach (co potwierdzają wyniki egzaminów zewnętrznych) - stosunkowo duża liczba działających stowarzyszeń działających w różnych branżach: sport i rekreacja, ochrona środowiska, opieka społeczna, kultura, organizacje hobbystyczne - na terenie gminy działa Klub Seniora - Gminny Ośrodek Kultury posiada ofertę stałych zajęć oraz imprez organizowanych cyklicznie - na terenie gminy funkcjonuje Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, który świadczy opiekę długoterminową stacjonarną i domową, opiekę hospicyjną stacjonarną i hospicjum domowe - realizacja programów pomocowych współfinansowanych ze środków zewnętrznych (np. dożywianie, Asystent rodziny) - bezpieczeństwo na terenie gminy - dysponowanie środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych – aktywnie działająca GKRPA - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w oparciu o procedurę „Niebiskiej Karty” - Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna – np. wodociągi, kanalizacja - wystarczająca ilość miejsc z przedszkolach - na terenie gminy funkcjonują obiekty sportowe typu lodowisko syntetyczne, korty tenisowe, strzelnica - dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego dla osób starszych - predyspozycje do rozwoju turystyki

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości społecznej ze względu na umiejętność artykułowania potrzeb, - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej - więcej zameldowań osób spoza gminy niż wymeldowań np. za granicę, do innych gmin, miast - silny i w miarę posiadanych kompetencji sprawnie działający samorząd - rozwój turystyki i agroturystyki - aktywizacja osób bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niedobory finansowe w budżecie Gminy, - pojawiające się rozwarstwienie społeczne, - narastający kryzys tradycyjnej rodziny, osłabienie/zanik więzi, tradycji rodzinnych - uzależnianie się klientów GOPS od świadczeń finansowych, - wzrost rodzin dysfunkcyjnych - brak jasnego, stabilnego i przewidywalnego prawa

Na podstawie przedstawionych w strategii danych statystycznych oraz analizy SWOT wyodrębniono zasadnicze problemy:

- występuje wysokie bezrobocie i ubóstwo
- uzależnianie się znacznej części klientów GOPS od świadczeń finansowych
- następuje proces starzenia się społeczeństwa Gminy Żołyńia,
- pogarsza się sytuacja osób niepełnosprawnych i chorych
- brakuje form i miejsc zagospodarowania czasu wolnego młodzieży
- pogłębia się niewydolność wychowawcza rodzin.

4.2 Zasady strategiczne i kierunki działań w celu realizacji strategii.

Wobec zidentyfikowania podstawowych problemów społecznych określono cel główny strategii oraz 4 cele szczegółowe.

Strategia nie jest zamkniętym katalogiem, lecz punktem wyjścia do podejmowania kompleksowych działań.

CEL GŁÓWNY STRATEGII:

Polityka społeczna realizowana przez samorząd lokalny i za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej będzie zmierzała do ograniczania sfery biedy i ubóstwa oraz włączania w główny nurt życia społecznego grup i osób zagrożonych wykluczeniem: ekonomicznym, społecznym, kulturowym.

Cel strategiczny 1:

Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu i ubóstwu wśród klientów GOPS pozostających w najtrudniejszej sytuacji materialno-bytowej, w tym przeciwdziałanie długotrwałemu korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej.

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące działania:

- *wsparcie finansowe osób i rodzin aktywnie poszukujących pracy, które z przyczyn niezależnych nie mogą znaleźć zatrudnienia,*
- *organizowanie okresowego zatrudnienia wspieranego (w miarę możliwości) dla klientów GOPS w najtrudniejszej sytuacji materialnej,*
- *współpraca z PUP mająca na celu wsparcia klientów GOPS w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, zatrudnieniu czasowym np.: roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne,*
- *w miarę potrzeb i możliwości wsparcie psychologiczne dla osób długotrwanie bezrobotnych,*
- *przeciwdziałanie negatywnym konsekwencjom długotrwałego bezrobocia dla funkcjonowania rodziny poprzez pomoc materialną, finansową, psychologiczną,*
- *intensywna praca socjalna, kontraktowa mająca na celu weryfikowanie faktycznej aktywności zawodowej klientów GOPS,*
- *wykorzystanie środków zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i umiejętności społecznych klientów GOPS, w tym rozwój form wsparcia sprzyjających rozwojowi zawodowemu oraz osobistemu (np. treningi zawodowe, treningi kompetencji, treningi pracy)*
- *zacieśnienie współpracy służb społecznych z służbami zatrudnienia i pracodawcami*
- *dożywianie dzieci z rodzin ubogich,*
- *przeciwdziałanie chronicznemu ubóstwu poprzez planową pomoc społeczną*
- *promowanie i rozwój ekonomii społecznej*
- *rozwój przedsiębiorczości*

Czas realizacji działań/ harmonogram:

Działanie ciągle realizowane w latach 2016-2026

Wskaźniki realizacji (wskaźniki monitoringowe):

Liczba mieszkańców Gminy Żołyńa zarejestrowanych w PUP

Liczba osób, które skorzystały z zatrudnienia wspieranego

Liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych

Liczba zawartych kontraktów socjalnych

Liczba osób objętych pracą socjalną

Liczba zrealizowanych projektów/ programów ze środków zewnętrznych służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i społecznych klientów GOPS

Liczba klientów GOPS Żołyńa korzystających ze świadczeń pieniężnych lub rzeczowych pomocy społecznej

Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych/ CIS itp.

Ponadto: wskaźniki realizacji celu w ramach poszczególnych projektów/ programów ze środków zewnętrznych służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i społecznych klientów GOPS

Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłem finansowania dla działań określonych Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Żołyńa będą środki pochodzące z:

- *budżetu własnego gminy*
- *dotacji budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych*
- *programów celowych*
- *środków z funduszy Unii Europejskiej*

Realizatorzy poszczególnych działań

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wójt Gminy Żołyńa, Rada Gminy Żołyńa, Urząd Gminy w Żołyńi

Partnerzy współpracujący

Powiatowy Urząd Pracy, przedsiębiorcy, ewentualni partnerzy przy realizacji projektów z EFS, inni (w tym osoby fizyczne, lokalni liderzy itp.)

Cel strategiczny 2:

Wsparcie osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych poprzez działania mające na celu ich aktywizację i niwelowanie niedogodności życiowych.

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące działania:

- *pomoc środowiskowa w postaci usług opiekuńczych,*
- *kształtowanie samodzielności osób niepełnosprawnych i starszych,*
- *rozwijanie infrastruktury socjalnej*
- *motywowanie do podejmowania działań i pobudzanie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych*
- *wsparcie finansowe,*
- *pomoc prawna i doradztwo,*
- *podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych i opiekunów środowiskowych w zakresie wsparcia osób chorych i niepełnosprawnych i starszych,*
- *współpraca z PCPR,*

- współpraca z pielęgniarzkami środowiskowymi
- współpraca ze Stowarzyszeniem na rzecz chorych, niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy im. Matki Teresy prowadzącym Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Żołyńi
- wspieranie i wzmacnianie wszelkich działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji osób starszych, niepełnosprawnych i chorych
- współdziałanie na rzecz integracji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z środowiskiem zawodowym, sąsiedzkim, lokalnym
- zlecanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych organizacjom pozarządowym
- dążenie do niwelowania barier architektonicznych zwłaszcza w obiektach użyteczności publicznej
- pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym ze środków Unii Europejskiej.

Czas realizacji działań/ harmonogram:

Działanie ciągle realizowane w latach 2016-2026

Wskaźniki realizacji (wskaźniki monitoringowe):

Liczba godzin usług opiekuńczych

Liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej

Liczba zrealizowanych projektów/ programów ze środków zewnętrznych na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, chorych

Liczba form kształcenia, w których wzięli udział pracownicy socjalni i opiekunowie środowiskowi

Liczba zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych zleconych organizacjom pozarządowym

Liczba obiektów, w których zniesiono barierę/y architektoniczne dla osób niepełnosprawnych

Ponadto: wskaźniki realizacji celu w ramach poszczególnych projektów/ programów ze środków zewnętrznych służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i społecznych klientów GOPS

Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłem finansowania dla działań określonych Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Żołyńia będą środki pochodzące z:

- budżetu własnego gminy
- dotacji budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych
- programów celowych
- środków z funduszy Unii Europejskiej

Realizatorzy poszczególnych działań

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wójt Gminy Żołyńia, Rada Gminy Żołyńia, Urząd Gminy w Żołyńi

Partnerzy współpracujący

PCPR, Stowarzyszeniem na rzecz chorych, niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy im. Matki Teresy, Klub Seniora, inne organizacje pozarządowe, przedstawiciele służby zdrowia, ewentualni partnerzy przy realizacji projektów z EFS, inni (w tym osoby fizyczne, lokalni liderzy itp.)

Cel strategiczny 3:

Wsparcie dzieci i młodzieży oraz rodzin, w tym zwłaszcza z problemami bezradności opiekuńczo-wychowawczej.

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące działania:

- *organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym z rodzin dysfunkcyjnych (np. zajęcia edukacyjno-kulturalne),*
- *zapewnienie szerszego dostępu do infrastruktury i obiektów sportowych znajdujących się na terenie gminy*
- *dofinansowanie w miarę możliwości wypoczynku dzieci,*
- *organizowanie imprez kulturalnych, sportowych itp. na terenie gminy*
- *wspieranie rodzin w realizowaniu funkcji społecznych,*
- *wsparcie specjalistyczne dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi przy współpracy szkół, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,*
- *udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej rodzinom będącym w złej kondycji finansowej*
- *informowanie Sądu o zaniedbaniach opiekuńczo-wychowawczych,*
- *współdziałanie z Policją,*
- *praca socjalna w rodzinach z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, w tym kontraktowa,*
- *pozyskiwanie środków zewnętrznych na projekty i programy dla dzieci i/lub rodziców, w tym ze środków Unii Europejskiej*

Czas realizacji działań/ harmonogram:

Działanie ciągle realizowane w latach 2016-2026

Wskaźniki realizacji (wskaźniki monitoringowe):

Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych, sportowych itp. na terenie gminy

Liczba zawartych kontraktów socjalnych

Liczba osób objętych pracą socjalną

Liczba osób mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy

Liczba klientów GOPS Żołynia korzystających ze świadczeń pieniężnych lub rzeczowych pomocy społecznej

Liczba zrealizowanych projektów/ programów ze środków zewnętrznych związanych dla dzieci i/lub rodziców

Ponadto: wskaźniki realizacji celu w ramach poszczególnych projektów/ programów ze środków zewnętrznych dla dzieci i/lub rodziców

Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłem finansowania dla działań określonych Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Żołynia będą środki pochodzące z:

- *budżetu własnego gminy*
- *dotacji budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych*
- *programów celowych*
- *środków z funduszy Unii Europejskiej*

Realizatorzy poszczególnych działań

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wójt Gminy Żołynia, Rada Gminy Żołynia, Urząd Gminy w Żołyńi

Partnerzy współpracujący

Szkoły, Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka, stowarzyszenia, Policja, Sąd, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ewentualni partnerzy przy realizacji projektów z EFS, inni (w tym osoby fizyczne, lokalni liderzy itp.)

Cel strategiczny 4:

Wypracowanie międzyinstytucjonalnych standardów nakierowanych na niwelowanie zjawiska alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie oraz ochrona dzieci przed konsekwencjami alkoholizmu rodziców.

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez następujące działania:

- ciągle rozwijanie współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołem Interdyscyplinarnym, mającą na celu ustalenie zasad postępowania z osobami z problemem alkoholizmu i przemocy w rodzinie oraz diagnozowaniu obu problemów na terenie gminy,
- współdziałanie z Policją nakierowane na diagnozę rodzin i osób z problemem alkoholizmu i przemocy w rodzinie,
- współpraca ze szkołami w zakresie profilaktyki i identyfikowania symptomów występowania przemocy w rodzinie,
- współdziałanie z Sądem celem zabezpieczenia dzieci z rodzin z problemem alkoholizmu i przemocy w rodzinie,
- szybkie reagowanie na informacje o nadużywaniu alkoholu, stosowaniu przemocy przez klientów GOPS, w tym uwrażliwienie społeczeństwa gminy na potrzebę reagowania na zjawisko przemocy
- podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do rodzin i dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem i przemocą w rodzinie
- monitorowanie sieci punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim
- intensywna praca socjalna,
- rozwój poradnictwa dotyczącego, przemocy, uzależnień i współuzależnień
- wykorzystywanie środków zewnętrznych na działania profilaktyczne, w tym ze środków Unii Europejskiej.

Czas realizacji działań/ harmonogram:

Działanie ciągle realizowane w latach 2016-2026

Wskaźniki realizacji (wskaźniki monitoringowe):

Liczba interwencji policyjnych w gminie związanych z przemocą w rodzinie

Liczba „Niebiskich Kart”

Liczba osób zagrożonych alkoholizmem, ujętych w statystykach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Liczba punktów sprzedaży alkoholu

Liczba osób objętych pracą socjalną

Liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe

Liczba powołanych Grup Roboczych, której celem jest udzielenie pomocy i wsparcia osobom uwikłanym w zjawisko przemocy domowej

Liczba zrealizowanych projektów/ programów ze środków zewnętrznych związanych z profilaktyką

Ponadto: wskaźniki realizacji celu w ramach poszczególnych projektów/ programów ze środków zewnętrznych związanych z profilaktyką

Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłem finansowania dla działań określonych Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Żołyńia będą środki pochodzące z:

- budżetu własnego gminy*
- dotacji budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych*
- programów celowych*
- środków z funduszy Unii Europejskiej*

Realizatorzy poszczególnych działań

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wójt Gminy Żołyńia, Rada Gminy Żołyńia, Urząd Gminy w Żołyńi

Partnerzy współpracujący

Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policja, Sąd, szkoły, ewentualni partnerzy przy realizacji projektów z EFS, inni (w tym osoby fizyczne, lokalni liderzy itp.)

4.3 Zarządzanie realizacją i monitoring strategii

Wyznaczone w niniejszym dokumencie cele strategiczne służą rozwiązywaniu najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy Żołyń, tj.: bezrobocia, ubóstwa, problematyki osób w podeszłym wieku, problemów dzieci i młodzieży, problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, problemów osób i rodzin dotkniętych uzależnieniem i przemocą w rodzinie, problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa gminy, problemów osób niepełnosprawnych.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwie najszerszych zasobów, w tym: państwowych, regionalnych czy lokalnych. Jednak co jest bardzo istotne, rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań różnych podmiotów, nie tylko instytucji państwowych czy samorządowych. Stąd w realizację działań wyznaczonych strategią muszą być zaangażowani także przedstawiciele organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy itp.

W Strategii zaproponowano by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych byli: Wójt Gminy Żołyń, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Rada Gminy Żołyń, Urząd Gminy w Żołyń.

Natomiast partnerami w realizacji poszczególnych celów strategicznych powinni być: Organizacje pozarządowe, Szkoły, Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka, stowarzyszenia, Policja, Sąd, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, przedsiębiorcy, ewentualni partnerzy przy realizacji projektów z EFS, inni (w tym osoby fizyczne, lokalni liderzy itp.)

Harmonogram wdrażania niniejszej strategii obejmuje pięć etapów:

Etap/nr	Przedmiot działań w ramach danego etapu	Termin realizacji
I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żołyń na lata 2016-2026	IV kwartał 2016 roku
II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	IV kwartał 2016 roku IV kwartał 2026 roku
III	Monitoring i ewaluacja Strategii	na koniec każdego roku w IV kwartale zaczynając od roku 2017
IV	Uaktualnianie i uzupełnianie Strategii	IV kwartał 2016 roku IV kwartał 2026 roku - na bieżąco w okresie wdrażania Strategii, w razie potrzeby i w zależności od wyników monitoringu
V	Podsumowanie i ocena Strategii	IV kwartał 2026 roku

Realizacja strategii będzie uzależniona od wielu czynników, między innymi od:

- pozyskiwanych środków finansowych pochodzących z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach strategii,
- środków otrzymywanych z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową,
- aktywności podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii, w tym a lokalnych instytucji, organizacji pozarządowych a także mieszkańców
- reorientacji wydatków w ramach pomocy społecznej oraz rozszerzenia form pomocowych na wszystkie obszary występowania problemów społecznych
- środków z UE, pozyskiwanych na realizację projektów
- wzmocnienia systemu organizacyjnego oraz podniesienia nakładów na infrastrukturę techniczną GOPS w Żołyń, który posiada kluczową rolę w procesie wdrożenia strategii na terenie gminy,

Monitoring strategii służyć ma obserwacji czy cele strategiczne przyjęte w dokumencie są realizowane. Umożliwia obserwację stanu zaawansowania prowadzonych działań, pozwalając na bieżącą identyfikację pojawiających się problemów, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie strategii, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem o charakterze długookresowym określającym cele i działania w zakresie pomocy społecznej do 2026 roku. Aby była aktualna i mogła uwzględniać zmiany zachodzące w społeczeństwie (w tym zmiany prawne, gospodarcze i polityczne) wymaga okresowej aktualizacji. Strategia zakłada więc ciągłość w realizacji wyznaczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. W czasie weryfikacji założeń i działań przyjętych w strategii mogą powstać zupełnie nowe cele szczegółowe, których w czasie tworzenia Strategii nie można było przewidzieć.

Spotkanie monitorujące realizację Strategii odbywać się będzie raz w roku (na koniec każdego roku w IV kwartale). W spotkaniu uczestniczyć będą członkowie zespołu monitorującego realizację strategii powołanego przez Wójta Gminy Żołyń. Podczas spotkań monitorujących realizację strategii dokonuje się, przeglądu celów i zadań strategicznych oraz osiągania zaplanowanych rezultatów a także postępów i trudności w realizacji strategii. Zespół monitorujący corocznie sporządzi raport z realizacji celów oraz kierunków działań Strategii. Raport zostanie przedłożony Wójtowi Gminy. W razie potrzeby w Strategii wprowadzane będą zmiany. Podsumowanie i ocena Strategii nastąpi w IV kwartał 2026 roku.

Zakończenie

W dokumencie Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żołyńia dokonano diagnozy podstawowe problemów społecznych oraz nakreślono cele strategiczne i wskazano niezbędne działania do ich realizacji.

Realizatorami Strategii są: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Wójt Gminy Żołyńia, Rada Gminy Żołyńia, Urząd Gminy w Żołyńi. Zaproponowano też aby partnerami w realizacji poszczególnych celów strategicznych były także inne instytucje gminne oraz organizacje pozarządowe, a także instytucje powiatowe np. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz przedsiębiorcy i osoby fizyczne, lokalni liderzy itp.

W związku z tym, że Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem o charakterze długookresowym określającym cele i działania w zakresie pomocy społecznej w Gminie Żołyńia do 2026 roku zaplanowano też działania służące sprawdzeniu i monitoringowi przyjętych założeń i celów. W związku z tym dokument wypełnia swoje zadania i staje się użytecznym narzędziem do podejmowania decyzji.

Spis tabel

Tabela 1 - Liczba mieszkańców gminy Żołyńia w latach 2010-2015.....	13
Tabela 2- Ruch naturalny ludności w gminie Żołyńia w latach 2010-2015	14
Tabela 3 - Saldo migracji	17
Tabela 4 - Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw w gminie Żołyńia	19
Tabela 5 - Liczba dzieci i młodzieży w Gminie Żołyńia uczęszczający do szkół	20
Tabela 6 - Liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolu.....	22
Tabela 7 - Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2008-2015.....	30
Tabela 8 - Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w latach 2012-2015	32
Tabela 9 - Struktura wieku osób korzystających z pomocy społecznej	34
Tabela 10 - Struktura płci osób korzystających z pomocy społecznej.....	35
Tabela 11 - Rodzaje zasiłków i świadczeń przyznanych mieszkańcom Gminy Żołyńia wraz z kwotami wydatkowanymi na poszczególne rodzaje świadczeń.....	36
Tabela 12 - Indywidualne programy pomocy	37
Tabela 13 - Powody przyznawania pomocy społecznej. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy - gmina	39
Tabela 14 - Inne rodzaje pomocy i świadczeń	43
Tabela 15 - Usługi pomocy społecznej – liczba osób korzystających z usług.....	45
Tabela 16 - Liczba osób i struktura rodzin zagrożonych alkoholizmem	66
Tabela 17 - Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zgłoszonych do adopcji, adoptowanych, znajdujących się w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Żołyńia.....	70
Tabela 18 - Liczba osób z powiatu łańcuckiego, którym wydano orzeczenia o niepełnosprawności w latach 2012-2016.....	70
Tabela 19 - Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, liczba dzieci którym wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, liczba dzieci, którym wydano orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego	71

Spis wykresów

Wykres 1 - Liczba ludności w Gminie Żołyńia ogółem w latach 2010-2015.....	13
Wykres 2 - Liczba ludności w Gminie Żołyńia z podziałem na kobiety i mężczyzn w latach 2010-2015	14
Wykres 3 - Ruch naturalny ludności w gminie Żołyńia w latach 2010-2015	15
Wykres 4 - Ruch naturalny ludności w gminie Żołyńia w latach 2010-2015	16
Wykres 5 - Ruch migracyjny na terenie Gminy Żołyńia w latach 2012 - 2015.....	16
Wykres 6 - Mieszkańcy Gminy Żołyńia ze względu na płeć i wiek w roku 2015.....	17
Wykres 7 - Mieszkańcy Gminy Żołyńia ze względu na wiek w latach 2012-2015.....	18
Wykres 8 - Liczba i rodzaj przestępstw dokonanych w Gminie Żołyńia w latach 2012-2014	23
Wykres 9 - Ocena zadowolenia z opieki zdrowotnej na obszarze Gminy Żołyńia.....	48
Wykres 10 - Ocena zadowolenia z dostępu do handlu na obszarze Gminy Żołyńia	49
Wykres 11 - Ocena zadowolenia z dostępu do edukacji na obszarze Gminy Żołyńia.....	51
Wykres 12 - Ocena zadowolenia z udziału mieszkańców Gminy Żołyńia w życiu gminy	52
Wykres 13 - Ocena zadowolenia z posiadanego dostępu do Internetu	53
Wykres 14 - Główne problemy społeczne w gminie Żołyńia.....	53
Wykres 15 - Najistotniejsze problemy dzieci i młodzieży z Gminy Żołyńia	55
Wykres 16 - Najistotniejsze problemy rodzin z Gminy Żołyńia	55
Wykres 17 - Najistotniejsze problemy osób starszych z Gminy Żołyńia	56
Wykres 18 - Najistotniejsze problemy osób niepełnosprawnych z Gminy Żołyńia	56
Wykres 19 - Ocena dostępu do placówek służby zdrowia.....	58
Wykres 20 - Lekarze specjaliści, których najbardziej brakuje na terenie Gminy Żołyńia	59
Wykres 21 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w latach 2010-2015.....	63
Wykres 22 - Udział procentowy osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w stosunku do ogółu ludności Gminy w latach 2010-2015 ..	64
Wykres 23 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu	

bezrobocia w latach 2010-2015	65
Wykres 24 - Udział procentowy osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w stosunku do ogółu ludności Gminy w latach 2010-2015.	66
Wykres 25 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w latach 2010-2015	69
Wykres 26 - Udział procentowy osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w stosunku do ogółu ludności Gminy w latach 2010-2015	69
Wykres 27 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności członka rodziny w latach 2010-2015.....	71
Wykres 28 - Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby członka rodziny w latach 2010-2015	72